

Havarilerin Faaliyetleri

1

Mukaddes Ruh vaadi

¹ Muhterem Teofilos¹,
İlk kitabımda² baştan başlayıp İsa'nın semaya alındığı güne kadar yaptığı, vazettiği her şeyi yazdım. ² İsa semaya alınmadan önce, seçtiği havarilere Mukaddes Ruh'un vasıtasıyla emirler verdi. ³ Acılar içinde öldükten sonra havarilere kesin birçok delillerle dirilmiş olduğunu gösterdi. Kırk gün boyunca onlara göründü; Allah'ın Hükümranlığı hakkında konuştu. ⁴ Bir seferinde onlarla yemek yerken şu emri verdi: "Kudüs'ten ayrılmayın, semavî Baba Allah'ın vadinin yerine gelmesini bekleyin. O vaatten bahsettiğimi hatırlarsınız. ⁵ Demiştim ki, 'Yahya insanları suyla vaftiz etti, fakat birkaç güne kadar sizler Mukaddes Ruh'la vaftiz edileceksiniz.'"

İsa semaya alınıyor

⁶ Havariler bir araya geldiklerinde İsa'ya şunu sordular: "Efendimiz, İsrail halkına hükümranlığı şimdi mi geri vereceksin?"

⁷ İsa onlara şöyle dedi: "Zamanı ve tarihi bilmek semavî Baba Allah'ın yetkisindedir. Bunu sizin bilmenize gerek yok. ⁸ Fakat Mukaddes Ruh üzerinize inince kudret alacaksınız; Kudüs'te, bütün Yahudiye'de, Samiriye'de ve dünyanın her yanında benim şahitlerim olacaksınız."

⁹ İsa bunları söyledikten sonra havarilerin gözü önünde semaya alındı, bulut içinde gözden kayboldu, havarileri onu göremez oldular.

¹⁰ İsa semaya yükselirken havariler hâlâ gökyüzüne bakıyorlardı. Birden yanlarında beyaz giysiler içinde iki adam belirdi. ¹¹ Adamlar şöyle dediler: "Ey Celileliler, neden gökyüzüne bakıp duruyorsunuz? İsa aranızdan semaya alındı. Semaya alındığını gördüğünüz gibi geri dönecektir."

Yeni bir havari seçiliyor

¹² Havariler daha sonra yaklaşık bir kilometre uzaklıktaki Zeytin Dağı'ndan Kudüs'e döndüler. ¹³ Şehre girince kaldıkları evin üst katındaki misafir odasına çıktılar. Petrus, Yuhanna, Yakub, Andreas, Filipus, Tomas, Bartalmay, Matta, Alfay oğlu Yakub, Yurtsever Simun ve Yakub oğlu Yahuda oradaydı. ¹⁴ Bunlar birlikte devamlı dua ediyorlardı. Yanlarında bazı kadınlar, İsa'nın annesi Meryem ve İsa'nın kardeşleri de vardı.

¹⁵ O günlerde Petrus yaklaşık yüz yirmi müminden meydana gelen bir cemaatin ortasında ayağa kalkıp şöyle dedi: ¹⁶⁻¹⁷ "Mümin kardeşlerim, Mukaddes Ruh'un Zebur'da Davud'un ağzıyla Yahuda İskariyot hakkında önceden bildirdikleri yerine geldi. Yahuda bizden biriydi, yaptığımız bu hizmette payı vardı. Fakat İsa'yı yakalayanlara rehberlik etti."

1 **1:1** Bkz. Luka 1:1'deki dipnot.

2 **1:1** İlk kitabım İncil'in Luka kısmı.

¹⁸ Yahuda, yaptığı kötülüğün karşılığında aldığı parayla bir tarla satın aldı. Fakat baş aşağı düşüp bedeni yarıldı, bütün bağırsakları dışarı döküldü. ¹⁹ Bunun haberi Kudüs'te yaşayan herkese ulaştı. İşte bu yüzden tarlaya kendi dillerinde, 'Kan Tarlası' anlamına gelen 'Hakeldama' adını verdiler.

²⁰ Petrus şöyle devam etti: "Zebur'da da şöyle yazılmıştır:

'Onun meskeni ıssız kalsın,
içinde oturan olmasın.'³

Ayrıca,

'Onun vazifesini bir başkası yüklensin'
diye yazılmıştır.

²¹⁻²² "Bundan dolayı bizimle bulunmuş olan adamlardan birinin bize katılıp İsa'nın dirilişine şahitlik etmesi gerekir. Bu kişi, İsa'nın bizimle birlikte geçirdiği bütün süre boyunca, yani Yahya'nın O'nu vaftiz etmesinden başlayıp semaya alındığı güne kadar aramızda bulunmuş olmalıdır."

²³ Böylece iki kişiyi, Barsabba adında, ayrıca Yustus diye de bilinen Yusuf ile Mattiyya'yı teklif ettiler. ²⁴⁻²⁵ Sonra şöyle dua ettiler: "Ey Efendimiz, sen herkesin kalbindekini bilirsin. Yahuda ait olduğu yere gitmek için havarilik hizmetini bıraktı. Bu iki kişiden hangisini bu vazife için seçtiğini bize göster." ²⁶ İki kişiden birini seçmek için kura çektiler. Kura Mattiyya'ya düştü. Böylelikle Mattiyya on bir havariye katıldı.

2

Mukaddes Ruh'un gelişi

¹ Pentikost Günü⁴ geldiğinde bütün müminler bir aradaydı. ² Gökten ansızın şiddetli rüzgârı andıran bir ses geldi. Buldukları evi bütünüyle doldurdu. ³ Ateşten dillere benzer bir şeyler görünüp dağılarak her birinin üzerine indi. ⁴ Hepsi Mukaddes Ruh'la doldu, Ruh'un verdiği kudretle başka dillerle konuşmaya başladılar.

⁵ O sırada Kudüs'te dünyanın birçok ülkesinden gelen dindar Yahudiler vardı. ⁶ Gökten gelen sesi duyanlar büyük bir kalabalık halinde toplandı. Herkes kendi dilinin konuşulduğunu duyunca şaşakaldı. ⁷ Hayret ve şaşkınlık içinde şöyle dediler: "Bu konuşanların hepsi Celileli değil mi? ⁸ Nasıl oluyor da her birimiz kendi ana dilini işitiyor? ⁹⁻¹¹ Aramızda Partlar, Medler, Elamlılar, Mezopotamya'da, Yahudiye'de, Kapadokya'da, Pontus ve Asya ilinde, Frigya ve Pamfilya'da, Mısır'da ve Libya'nın Kirene şehrine yakın kısımlarında yaşayanlar var. Hem Yahudi hem de Yahudiliğe dönen Romalı ziyaretçiler, Giritliler ve Araplar var. Allah ne büyük harikalar yapmış! Bunu her birimiz kendi dilinde işitiyor!"

³ **1:20** Mezmurlar 69:25; 109:8

⁴ **2:1 Pentikost Günü** Tevrat'ta Yahudilere buyrulan hasat bayramıdır. Fısh Bayramı'ndan elli gün sonra kutlanır. Hamsin Bayramı olarak da bilinir.

¹² Herkes hayret ve şaşkınlık içinde birbirine, "Bu ne olsa gerek?" diye sordu. ¹³ Bazıları ise, "Bunlar şarabı fazla kaçırmış" diye alay ettiler.

Petrus'un Pentikost Günü vaazı

¹⁴ Bunun üzerine Petrus diğer on bir havariyle birlikte ayağa kalktı, yüksek sesle kalabalığa şöyle seslendi: "Yahudi kardeşlerim, Kudüs'te yaşayan herkes, size bu durumu açıklayayım. Sözlerime kulak verin. ¹⁵ Bu adamlar sandığınız gibi sarhoş değiller. Saat daha sabahın dokuzu! ¹⁶ Bugün bu gördüğünüz, Peygamber Yoel ağzıyla önceden bildirilmişti:

¹⁷ 'Allah diyor ki, ahir zamanda
bütün insanların üzerine Ruhum'dan döküleceğim.
Oğullarınız, kızlarınız peygamberlik edecekler.
Gençleriniz düşer⁵, yaşlılarınız rüyalar görecek.

¹⁸ Evet, ahir zamanda kadın erkek, bütün
kullarımın üzerine Ruhum'dan döküleceğim,
onlar da peygamberlik edecekler.

¹⁹ Ve ben yukarıda, gökte harikalar yaratacağım.
Aşağıda, yeryüzünde alâmetler,
kan, ateş ve duman bulutları olacak.

²⁰ Rab'bin büyük ve korkunç hesap günü gelmeden önce,
Güneş kararacak, ay kan rengine dönecek.

²¹ O zaman Rab'be yakaran herkes kurtulacak.¹⁶

²² "Ey İsrail halkı, söyleyeceklerimi dinleyin: Bildiğiniz gibi Nasıralı İsa'yı Allah gönderdi. Bunu, aranızda O'nun vasıtasıyla yaptığı mucizeler, harikalar ve alâmetlerle size ispat etti. ²³ İsa, Allah'ın takdiri ve ezeli bilgisi uyarınca elinize teslim edildi. O'nu zâlimlerin eliyle çarmıha çivileyip öldürdünüz. ²⁴ Fakat Allah O'nun ölüm acısına son verdi; O'nu ölümden diriltti. Çünkü O'nun ölüme esir kalması imkânsızdı. ²⁵ Davud O'nun hakkında şöyle der:

'Rab'bi her zaman önümde gördüm,
sağımda olduğu için endişelenmem.

²⁶ Bundan dolayı yüreğim mutludur,
dilim sevincimi ifade eder.

Dahası bedenim de umut içinde yaşayacak.

²⁷ Çünkü sen beni ölümler diyarına terk etmeyeceksin,
sadık kulunun çürümesine izin vermeyeceksin.

²⁸ Nasıl yaşamam gerektiğini bana öğrettin;
yüreğimi sevinçle ve huzurunla doldurursun.¹⁷

5 **2:17 görümler** Allah'ın seçilmiş kullarının önceden gizli tutulan gerçekleri gönül gözüyle ya da kendi gözleriyle görmeleri.

6 **2:16-21** Yoel 2:28-32

7 **2:25-28** Mezmurlar 16:8-11

²⁹ "Soydaşlarım, size ulu atamız Davud hakkında açıkça söyleyebilirim ki, o öldü, gömüldü, mezarı da bugüne kadar yanı başımızda durmaktadır. ³⁰ Fakat Davud bir peygamberdi. Allah ona vaatte bulundu; bu vaat uyarınca Allah onun soyundan birini tahtına oturtacaktı. ³¹ Buna göre Davud geleceği görerek Mesih'in dirilişi hakkında şöyle konuşmuştu:

'O, ölümler diyarına terk edilmedi.
Bedeni mezarda çürümedi.'⁸

³² "Allah İsa'yı ölümden diriltti, hepimiz bunun şahitleriyiz. ³³ Allah İsa'yı yüceltip sağına oturttu⁹. İsa, semavî Baba Allah'tan vaat edilen Mukaddes Ruh'u aldı ve şimdi görüp işittiğiniz gibi bu Ruh'u üzerimize döktü.

³⁴⁻³⁵ Davud semaya çıkmadı; fakat şöyle dedi:

'Rab, Efendim'e dedi ki, sağımda otur.
Düşmanlarını ayaklarının altına sereceğim.'¹⁰

³⁶ "Böylelikle bütün İsrail halkı şunu kesinlikle bilsin, Allah sizin çarmıha gerdiğiniz İsa'yı hem Efendiniz hem Mesihiniz yapmıştır."

³⁷ Bu sözleri duyunca yürekleri burkuldu. Petrus ve diğer havarilere, "Kardeşlerim, ne yapmalıyız?" diye sordular.

³⁸ Petrus onlara şöyle dedi: "Tövbe edin, her biriniz İsa Mesih'in adıyla vaftiz olsun. O zaman Allah günahlarınızı affeder; sonra da size Mukaddes Ruh'u armağan eder. ³⁹ Bu vaat sizler için, çocuklarınız ve dünyaya dağılmış soydaşlarınız içindir. Rab Allahımız'ın çağıracağı herkes için geçerlidir."

⁴⁰ Petrus onları daha birçok sözle uyardı ve şöyle yalvardı: "Kendinizi bu sapık neslin başına geleceklerden kurtarın!" ⁴¹ Petrus'un dediklerini kabul edenler vaftiz oldular. O gün yaklaşık üç bin kişi cemaate katıldı.

İlk müminlerin yaşayışı

⁴² İmanlılar kendilerini havarilerin vaazlarını dinlemeye adadılar; mallarını aralarında paylaşıyor, birlikte yemek yiyor, dua ediyorlardı.

⁴³ Herkes huşu içindeydi. Havariler vasıtasıyla birçok harikalar ve alâmetler görüldü. ⁴⁴ Bütün müminler bir arada bulunuyor, her şeyi paylaşıyorlardı. ⁴⁵ Mallarını mülklerini satıp parasını ihtiyacı olanlara dağıtıyorlardı. ⁴⁶ Cemaat her gün mabet alanında toplanıyordu. Ayrıca evlerinde ekmek bölüyor, içten bir sevinç ve samimiyetle birlikte yemek yiyorlardı. ⁴⁷ Allah'a devamlı hamdediyorlardı; bütün halkın takdirini kazanmışlardı. Rab de her gün yeni kurtulanları cemaate katıyordu.

8 **2:31** Mezmurlar 16:10

9 **2:33** sağına oturttu yani, 'O'na en şerefli yeri verdi.'

10 **2:34-35** Mezmurlar 110:1

3

Sakat dilenci şifa buluyor

¹ Bir gün Petrus'la Yuhanna dua vaktinde mabede gidiyorlardı. Saat öğleden sonra üçtü. ² O sırada bazıları doğuştan sakat olan bir adamı oraya taşıyorlardı. Onu her gün mabet alanına girenlerden para dilenmesi için 'Güzel Kapı' denilen avlu kapısına bırakırlardı. ³ Petrus'la Yuhanna mabet alanına girmek üzereyken adam onları gördü ve sadaka istedi. ⁴ Petrus'la Yuhanna sakat adamı dikkatle süzdüler ve "Bize bak!" dediler. ⁵ O da onlardan bir şey alacağını umarak pürdikkat baktı.

⁶ Petrus, "Gümüşüm ve altınım yok, fakat bende olanı sana veriyorum. Nasıralı İsa Mesih'in adıyla sana diyorum ki, kalk ve yürü!" dedi. ⁷ Sonra adamın sağ elinden tutarak onu kaldırdı. Adamın ayakları ve bilekleri birdenbire kuvvet buldu. ⁸ Sıçrayıp ayağa kalktı, yürümeye başladı. Onlarla beraber mabet alanına girerken yürüyüp sıçırıyor, Allah'a hamdediyordu. ⁹ Orada bulunan herkes onun yürüyüp Allah'a hamdettiğini gördü. ¹⁰ Onun, mabedin Güzel Kapısı'nda oturup dilenen kişi olduğunu fark ettiler. Adamdaki değişiklik karşısında hayret ve şaşkınlıkla doldular.

Petrus'un mabet alanındaki vaazı

¹¹ Adam, minnetle Petrus'la Yuhanna'ya tutunmaya devam etti. Üçü de Süleyman'ın Eyvanı denen yere kadar geldiler. Bütün cemaat şaşkınlık içinde oraya koştu. ¹² Bunu gören Petrus halka şöyle seslendi: "Ey İsrailoğulları, buna neden şaştınız? Gözünüzü dikip öyle bakmayın. Sanmayın ki bu adamı kendi gücümüz ya da takvamızla yürüttük. ¹³ Atalarımız İbrahim'in, İshak'ın ve Yakub'un Allahı, kulu İsa'yı yüceltti. O'nu siz ele verdiniz. Pilatus O'nu serbest bırakmaya karar verdi, fakat siz O'nu Pilatus'un önünde reddettiniz. ¹⁴ Mukaddes ve Sâlih Olan'ı reddettiniz. O'nun yerine Pilatus'tan bir katilin serbest bırakılmasını istediniz. ¹⁵ Siz Hayat Veren'i öldürdünüz, fakat Allah O'nu ölümden diriltilti. Biz bunun şahitleriyiz.

¹⁶ "Gördüğünüz ve tanıdığınız bu adam İsa'ya iman ettiği için sapaşğlam oldu. Bu adama hepinizin gözü önünde şifa veren kuvvet, İsa vasıtasıyla etkin olan imandır.

¹⁷ "Soydaşlarım, yöneticileriniz gibi sizin de bilgisizlikten dolayı böyle davrandığınızı biliyorum. ¹⁸ Fakat Allah gönderdiği Mesih'in acı çekeceğini bütün peygamberlerin ağzından önceden haber verdi; bu yaptıklarıyla vaadini yerine getirdi. ¹⁹ Öyleyse tövbe edin. Allah'a dönün ki, günahlarınız bağışlansın. ²⁰ O zaman Rab'bin huzurunda devamlı yenilenme fırsatına kavuşacaksınız. O size önceden seçtiği Mesih'i, yani İsa'yı gönderecektir. ²¹ Fakat her şeyin yeniden düzenleneceği zamana kadar İsa'nın semada kalması gerekiyor. Allah bunu uzun zaman önce mukaddes peygamberlerinin ağzından bildirdi. ²² Musa şöyle emretti: 'Rab Allahınız size benim gibi bir peygamber gönderecek. O sizin aranızdan çıkacak. O'nu dinlemelisiniz, dediği her şeyi yapmalısınız.

²³ Her kim o peygambere itaat etmezse Allah'ın halkından koparılıp helâk edilecektir.'

²⁴ "Samuel'den bu yana Allah'ın kelâmını nakleden bütün peygamberler bugünlerde olanları önceden haber verdi. ²⁵ Sizler peygamberlerin mirasçılarısınız; Allah'ın atalarınızla yaptığı ahde sizler de dâhilsiniz. Nitekim Allah İbrahim Peygamber'e şöyle dedi: 'Senin soyunun vasıtasıyla yeryüzündeki bütün halkları takdis edeceğim.'
²⁶ Allah Kulu'nu ortaya çıkarınca O'nu önce size gönderdi. Bunu sizi kötülüklerinizden döndürmek ve takdis etmek için yaptı."

4

Petrus ve Yuhanna Yüksek Meclis'in önünde

¹ Petrus ve Yuhanna halka seslenirken rahipler, mabet muhafızlarının komutanı ve Sadukiler geldiler. ² Çok kızgındılar. Çünkü Petrus ve Yuhanna halka vaaz ediyorlardı; İsa'nın ölümden dirildiğini, aynı şekilde ölümlerin de dirileceğini söylüyorlardı. ³ Petrus ve Yuhanna'yı yakaladılar. Akşam olduğu için ertesi güne kadar onları hapiste tuttular. ⁴ Fakat onların vaazını dinleyenlerin birçoğu iman etti. Böylece iman eden erkeklerin sayısı bile yaklaşık beş bine ulaştı.

⁵ Ertesi gün Yahudi yöneticiler, ileri gelenler ve din âlimleri Kudüs'te toplandılar.

⁶ Başrahip Hanan, Kayafa, Yohanan, İskender ve başrahip soyundan gelen herkes oradaydı. ⁷ Petrus'la Yuhanna'yı huzurlarına çağırdılar. "Siz bunu hangi kuvvetle, hangi yetkiyle yaptınız?" diye sordular.

⁸ Mukaddes Ruh'la dolan¹¹ Petrus şöyle dedi: "Halkın yöneticileri ve ileri gelenler! ⁹ Sakat bir adama iyilik yaptık, ona şifa verdik diye mi takibata uğruyoruz? ¹⁰ Hepiniz ve bütün İsrail halkı şunu bilin ki, bu adam Nasıralı İsa Mesih'in kudretiyle önünüzde sapasağlam duruyor. Siz İsa'yı çarmıha gerdiniz, fakat Allah O'nu ölümden diriltti. ¹¹ Siz İsa'yı reddettiniz, fakat Zebur'da, 'inşaatçıların reddettiği taş, binanın temel taşı oldu'¹² deniyor. ¹² İsa'dan başka hiç kimsede kurtuluş yoktur. İnsanlar arasında bizi kurtarabilecek olan yalnız İsa'dır."

¹³ Yüksek Meclis üyeleri Petrus'la Yuhanna'nın cesaretini görünce şaşakaldılar. Onların eğitimsiz, sıradan insanlar olduklarını anlamışlardı. Ayrıca onların İsa'yla birlikte bulduklarını fark ettiler. ¹⁴ Şifa bulan adam Petrus'la Yuhanna'nın yanında duruyordu. Bunu gören Meclis üyeleri söyleyecek bir şey bulamadılar.

¹⁵ Üç adamın Meclis'ten çıkmasını emrettiler. Sonra aralarında tartışmaya başladılar. ¹⁶ "Bu adamları ne yapacağız?" dediler. "Kudüs'te yaşayan herkes onların vasıtasıyla olağanüstü bir alâmet gerçekleştiğini biliyor. Bunu inkâr edemeyiz. ¹⁷ Fakat bunun halk arasında daha fazla yayılmasını önlemek için onlara gözdağı verelim; bundan böyle İsa'nın adından kimseye söz etmesinler."

11 4:8 Mukaddes Ruh'la dolmak Tamamen Allah'ın Ruhu'nun etkisinde olmak.

12 4:11 Mezmurlar 118:22

¹⁸ Böylece Petrus ve Yuhanna'yı tekrar içeri çağıldılar. Onlara bir daha İsa'nın adıyla konuşup vaaz etmemelerini emrettiler. ¹⁹ Fakat Petrus'la Yuhanna onlara şu cevabı verdiler: "Allah'ın nazarında doğru olan ne? Allah'ı mı, yoksa sizi mi dinlemek? Siz karar verin. ²⁰ Biz gördüklerimizi ve duyduklarımızı anlatmadan duramayız."

²¹ Meclis üyeleri onları bir daha uyarıp serbest bıraktılar. Onları cezalandırmak için bir sebep bulamamışlardı. Herkes olup bitenler için Allah'a hamdediyordu. ²² Zira mucize sonucu şifa bulan adamın yaşı kırkın üzerindeydi.

İmanlılar cesaret için dua ediyor

²³ Petrus ve Yuhanna serbest bırakılınca diğer müminlerin yanına döndüler. Onlara başrahiplerle ileri gelenlerin dediklerini anlattılar.

²⁴ İmanlılar bunu duyunca hep beraber Allah'a şöyle yakardılar: "Efendimiz! Yeri, göğü, denizi ve içlerindeki her şeyi sen yarattın.

²⁵ Mukaddes Ruh vasıtasıyla kulun atamız Davud'un ağzından şöyle dedin:

'Halklar neden kudurdu?

Milletler neden boş düzenler kurdu?

²⁶ Rab'be ve Mesih'i'ne karşı

dünyanın hükümdarları savaşa hazırlandı.

Yöneticiler bir araya toplandı.¹³

²⁷ "Ya Rab, hakikaten Hirodes, Pontius Pilatus, İsrail halkı ve diğer halklardan olanlar birleştiler. Mesih olarak seçtiğin mukaddes kulun İsa'ya karşı çıktılar. ²⁸ Sen bunun olacağını önceden kararlaştırmıştın. Her şey senin kudretinle ve iraden dâhilinde oldu. ²⁹ Şimdi ya Rab, onların savurduğu tehditlere bak. Senin kelâmını tam bir cesaretle vaaz etmemiz için biz kullarına kuvvet ver. ³⁰ Hastalara şifa vermek için elini uzat. Mukaddes kulun İsa'nın adıyla mucizeler ve harikalar yarat."

³¹ Duaları bitince toplandıkları yer sarsıldı. Hepsi Mukaddes Ruh'la doldular; Allah'ın kelâmını cesaretle tebliğ etmeye devam ettiler.

İlk müminlerin birliği

³² İmanlıların cemaati yürekte ve düşüncede birdi. Kimse sahip olduğu eşyalardan birini bile kendine saklamıyordu. Elleri olan her şeyi paylaşıyorlardı. ³³ Havariler, Rab İsa'nın ölümden dirildiğine çok etkili şekilde şahitlik ediyorlardı. Allah da bütün müminlerin üzerine nimetlerini yağdırdı. ³⁴⁻³⁵ Aralarında muhtaç durumda olan yoktu. Çünkü evi ya da toprağı olanlar bunları satıp parasını getirir, havarilerin emrine verirdi. Bu para da herkese ihtiyacına göre dağıtılırdı.

³⁶ Meselâ Yusuf adında Kıbrıs doğumlu, Levi aşiretine mensup bir adam vardı. Havariler ona Barnaba adını koymuşlardı. Bu adın anlamı Cesaret Veren'dir. ³⁷ Bir tarlası vardı, onu sattı. Parasını getirip havarilerin emrine verdi.

5

Hananya ve Safira

¹ Hananya adında bir adam da karısı Safira'nın rızasıyla bir mülk sattı. ² Fakat Hananya paranın bir bölümünü kendine sakladı. Karısının da bundan haberi vardı. Paranın kalan kısmını ise havarilerin emrine verdi.

³ Petrus ona şöyle dedi: "Hananya, neden Şeytan'a uydun? Mukaddes Ruh'a yalan söyledin, araziden aldığın paranın bir bölümünü kendine sakladın. ⁴ Satmadan önce arazi sana aitti, sattıktan sonra da para senin emrindeydi, öyle değil mi? Nasıl böyle bir şey yapmayı düşündün? Bize değil, Allah'a yalan söylemiş oldun."

⁵ Hananya bu sözleri duyunca yere yıkılıp can verdi. Bunun haberini duyan herkesi büyük bir korku sardı. ⁶ Gençler gelip ölüsünü kefenlediler; onu dışarı taşıyıp gömdüler.

⁷ Yaklaşık üç saat sonra Hananya'nın karısı olanlardan habersiz içeri girdi. ⁸ Petrus, "Söyle bana, araziyi bu fiyata mı sattınız?" diye sordu.

Safira da, "Evet, bu fiyata sattık" dedi.

⁹ Petrus ona şöyle dedi: "Sen ve kocan neden Rab'bin Ruhu'nu denemek için birlik oldunuz? Bak, kocanı gömenler kapıda bekliyor. Seni de dışarı taşıyacaklar." ¹⁰ Safira o anda Petrus'un ayaklarının dibine yığılıp can verdi. Gençler içeri girdiler; onun ölmüş olduğunu gördüler. Onu da dışarı taşıyıp kocasının yanına gömdüler. ¹¹ Bu olay karşısında cemaat ve olayı duyan herkes büyük bir korkuya kapıldı.

Havariler birçok kişiye şifa veriyor

¹² Havariler vasıtasıyla halk arasında birçok alâmetler ve harikalar yapıyordu. Bütün müminler mabet alanında, Süleyman'ın Eyvanı denen yerde toplanıyorlardı. ¹³ Diğer Yahudiler onlara katılmaya cesaret edemiyordu, fakat onlara hürmeti de eksik etmiyorlardı. ¹⁴ Rab'be inananların sayısı gittikçe artıyordu. Çok sayıda erkek ve kadın, müminler cemaatine katıldı. ¹⁵ Halk hasta olanları caddelere çıkartıp şilteler ve döşekler üzerine yatırdı. Bunu, Petrus oradan geçtiğinde hiç değilse gölgesi hastaların üzerine düşsün diye yaptılar. ¹⁶ Halk, Kudüs çevresindeki kasabalardan da kalabalıklar halinde geldi. Hastalarını ve cinlerden mustarip olanları getirdiler. Bunların hepsi şifa buldu.

Havariler hapse atılıyor

¹⁷ Bunun üzerine başrahip harekete geçti. Kendisi ve yanındakilerin hepsi, yani Saduki mezhebinin mensupları kıskançlıkla doldular.

¹⁸ Havarileri yakalatıp herkesin gözü önünde zindana attırdılar. ¹⁹ Fakat o gece Rab'bin bir meleği zindanın kapılarını açtı, onları dışarı çıkarttı. Onlara şöyle dedi: ²⁰ "Mabet alanına gidin, orada ebedî hayat hakkındaki her şeyi halka anlatın." ²¹ Havariler bu emre uydular, gün doğarken mabet alanına girdiler, vaaz etmeye başladılar.

Başrahip ve beraberindekiler bir araya gelince Yüksek Meclis'i, İsrail halkının bütün ileri gelenlerini toplantıya çağırdılar. Havarilerin getirilmesi için zindana adam yolladılar. ²² Fakat adamlar zindana vardıklarında havarileri bulamadılar. Dönüp şu haberi bildirdiler: ²³ "Zindanı sımsıkı kapalı ve kilitli bulduk. Nöbetçiler de kapıda duruyordu. Fakat kapıları açtığımızda içeride kimseyi bulamadık!" ²⁴ Bu sözleri duyan mabet muhafızlarının komutanıyla başrahipler şaşakaldılar; bu işin sonunun nereye varacağını merak etmeye başladılar.

²⁵ Bu sırada biri gelip onlara, "Bakın, zindana attığınız adamlar mabet alanında durmuş halka vaaz ediyorlar" dedi. ²⁶ Bunun üzerine komutan adamlarıyla gidip havarileri getirdi. Halkın kendilerini taşlamasından korktular, onun için zor kullanmadılar.

²⁷ Havarileri getirip Yüksek Meclis'in önüne çıkardılar. Başrahip onların ifadesini almaya başladı: ²⁸ "Size kesin bir emir verdik" dedi. "Bu adı kullanarak vaaz etmeyin dedik. Fakat siz taliminizi Kudüs'ün her tarafına yaydınız. Bizi bu adamın ölümünden sorumlu tutmak istiyorsunuz."

²⁹ Petrus ve diğer havariler şöyle cevap verdiler: "İnsana değil, Allah'a itaat etmemiz gerekiyor. ³⁰ Siz İsa'yı çarmıha gererek öldürdünüz; fakat atalarımızın ibadet ettiği Allah O'nu diriltti. ³¹ Allah O'nu Önder ve Kurtarıcı olarak kendi sağına yükseltti, böylece İsrail halkına günahlarından tövbe edip bağışlanma fırsatı verdi. ³² Biz bu olayların şahidiyiz. Allah'ın kendisine itaat edenlere verdiği Mukaddes Ruh da buna şahittir."

³³ Meclis üyeleri bu sözleri duyunca çileden çıktılar, havarileri öldürmek istediler. ³⁴ Fakat mecliste Gamaliel adında bir Ferisi, bütün halkın saygısını kazanmış bir şeriat hocası vardı. Gamaliel ayağa kalkıp havarilerin bir süre için dışarıya çıkarılmasını emretti. ³⁵ Sonra Meclis üyelerine şunları söyledi: "Ey vatandaşlarım, bu adamlara ne yapacağınız konusunda dikkatli olun. ³⁶ Bir süre önce Tevdas da ortaya çıkıp önemli biri olduğunu iddia etmişti. Dört yüz kadar kişi ona katıldı. Fakat Tevdas öldürüldü ve yandaşlarının hepsi dağıtıldı. Onun hareketi yok oldu. ³⁷ Ondan sonra sayım zamanı Celileli Yahuda ortaya çıktı. Birçok insanı peşine taktı. Fakat o da öldürüldü ve yandaşlarının hepsi darmadağın oldu. ³⁸ Şimdi size diyorum ki, bu adamlarla uğraşmayın, bırakın gitsinler. Eğer onların bu teşebbüsü ve faaliyetleri insan işiyse başarısızlığa uğrayacaktır. ³⁹ Fakat Allah'ın işiyse onları durduramazsınız. Hatta kendinizi Allah'a karşı savaşır durumda bulabilirsiniz."

Meclis üyeleri Gamaliel'in sözleriyle ikna oldular. ⁴⁰ Havarileri içeri çağırıp kamçılattılar. Bir daha İsa'nın isminden söz etmemelerini emrettikten sonra onları serbest bıraktılar.

⁴¹ Havariler Allah'ın ismi uğruna hakarete lâyık görüldükleri için Yüksek Meclis'in huzurundan sevinçle ayrıldılar. ⁴² Her gün mabet alanında ve evlerde vazetmeye, İsa'nın Mesih olduğunu müjdelemeye devam ettiler.

6

Havariler yedi yardımcı seçiyorlar

¹ O dönemde gittikçe daha çok insan İsa'nın şakirdi oldu. Grekçe konuşan Yahudi şakirtler, İbranice konuşan Yahudi şakirtlerden yakınmaya başladılar. "Günlük yardım dağıtımında dullarımıza ilgi gösterilmiyor" dediler. ² Bunun üzerine on iki havari bütün şakirtleri bir araya toplayıp şöyle dediler: "Allah'ın kelâmını vazetmeyi bırakıp maddi işlerle uğraşmamız doğru olmaz. ³ Bu sebeple, ey mümin kardeşlerim, aranızdan yedi kişi seçin. İtibarlı, Allah'ın Ruh'uyla dolu, hikmetli insanlar olsun. Bu işlerle onlar uğraşsın. ⁴ Biz de kendimizi duaya ve Allah kelâmını vazetmeye verelim."

⁵ Bu teklif bütün cemaati memnun etti. İman ve Mukaddes Ruh'la dolu olan İstefanos, Filipus, Prohoros, Nikanor, Timon, Parmenas ve Yahudiliğe dönen Antakyalı Nikolas'ı seçtiler. ⁶ Sonra bu kişileri havarilerin önüne çıkardılar. Havariler onlar için dua ettiler; onları vazifelendirdiklerini göstermek için elleriyle dokunup takdis ettiler.

⁷ Böylece Allah'ın kelâmı yayılıyor, Kudüs'teki şakirtlerin sayısı günden güne artıyordu. Hatta birçok rahip de iman etti.

İstefanos Yüksek Meclis'in Önünde

⁸ İstefanos Allah'ın lütfu ve kudretiyle doluydu. Halk arasında büyük harikalar ve alâmetler yapıyordu. ⁹ Fakat Azatlılar Havrası'nın bazı üyeleri ona karşı çıktılar. Bunlar Kirene, İskenderiye, Kilikya şehirlerinden ve Asya ilinden Yahudilerdi. İstefanos'la çekişmeye başladılar. ¹⁰ Fakat söylediklerini çürütemediler. Çünkü Mukaddes Ruh'un verdiği hikmetle konuşuyordu. ¹¹ Bunun üzerine onu suçlamak için bazı kişilere rüşvet verdiler; rüşvet alanlar, "Bu adam Musa'ya ve Allah'a karşı küfür dolu sözler söyledi" dediler.

¹² Böylelikle halkı, ileri gelenleri ve din âlimlerini galeyana getirdiler. Gidip İstefanos'u yakaladılar, Yüksek Meclis'in önüne çıkardılar.

¹³ Yalancı şahitler getirdiler. Bu şahitler şöyle dediler: "Bu adam gece gündüz mukaddes mabedimizi ve şeriatı kötülüyor. ¹⁴ Onun, 'Nasıralı İsa burayı yıkacak, Musa'nın bize emanet ettiği gelenekleri değiştirecek' dediğini duyduk." ¹⁵ Mecliste oturanların hepsi İstefanos'a baktılar; yüzünün bir melek yüzüne benzediğini gördüler.

7

¹ Başrahip İstefanos'a, "Bütün bunlar doğru mu?" diye sordu.

² İstefanos şöyle cevap verdi: "Kardeşler ve babalar, beni dinleyin. Yüce Allah atamız İbrahim'e göründü. O sırada İbrahim Mezopotamya diyarındaydı, daha Harran şehrine yerleşmemişti. ³ Allah İbrahim'e şöyle dedi: 'Ülkeni ve akrabalarını bırak, sana göstereceğim ülkeye git.'

⁴ Bunun üzerine İbrahim Kildan topraklarını terk edip Harran'a yerleşti. Babası öldükten sonra Allah İbrahim'i oradan alıp şimdi yaşadığınız bu ülkeye getirdi. ⁵ Burada Allah ona kendine ait bir mülk, bir karış toprak

bile vermedi. Fakat miras olarak bu ülkeyi ona ve soyuna vereceğini vaat etti. O sırada İbrahim'in hiç çocuğu yoktu. ⁶ Allah ona şöyle dedi: 'Senin soyun yabancı bir ülkede yaşayacak. Orada köle olup dört yüz yıl zulüm görecekler. ⁷ Fakat ben onları köle eden halkı cezalandıracağım. Bundan sonra o ülkeden çıkacaklar ve bu yerde bana ibadet edecekler.' ⁸ Sonra Allah İbrahim'le bir ahit yaptı. Bu ahdin alâmeti sünnettir. Böylece İbrahim, oğlu İshak'ı sekiz günlükken sünnet etti. İshak, Yakub'un babasıdır; Yakub da İsrail'in on iki aşiret reisinin babasıdır.

⁹ "Atalarımız, yani Yakub'un oğulları, kardeşleri Yusuf'u kıskandılar ve onu Mısır'da köle olmak üzere sattılar. Fakat Allah ona destek oldu ¹⁰ ve onu bütün sıkıntılarından kurtardı. Ona hikmet verdi, firavunun, yani Mısır kralının gözüne girmesini sağladı. Firavun onu Mısır ve bütün saray halkına yönetici yaptı. ¹¹ Sonra bütün Mısır ve Kenan¹⁴ topraklarında kıtlık başladı. İnsanlar çok sıkıntı çekti; atalarımız da yiyecek bulamadılar. ¹² Yakub, Mısır'da bol yiyecek olduğunu duyunca oğullarını, yani atalarımızı oraya gönderdi. ¹³ Mısır'a ikinci gelişlerinde Yusuf kardeşlerine kim olduğunu açıkladı. Böylece firavun Yusuf'un ailesini tanımış oldu. ¹⁴ Yusuf, babası Yakub'u ve bütün ailesini getirtmek için haber yolladı. Hepsi toplam yetmiş beş kişiydiler. ¹⁵ Böylece Yakub Mısır'a gitti. O ve oğulları ölene kadar orada yaşadılar. ¹⁶ Kemikleri sonra Şekem şehrine getirildi. İbrahim'in Şekem'de satın almış olduğu mezara konuldu. İbrahim bu mezarı Hamor'un oğullarından bir miktar gümüş ödeyerek satın almıştı.

¹⁷ "Allah'ın İbrahim'e verdiği vadin yerine geleceği zaman yaklaşıyordu. Mısır'daki halkımızın sayısı bir hayli artmıştı. ¹⁸ Sonunda başka bir kral Mısır'da tahta çıktı. Onun Yusuf'tan haberi yoktu. ¹⁹ Bu kral halkımıza zalimce davrandı. Atalarımıza kötü muamele etti; yeni doğan çocuklarını ölüme terk etmeye zorladı.

²⁰ "O sırada Musa doğdu. Çok güzel bir bebektir. Üç ay boyunca babasının evinde bakıldı. ²¹ Sonra dışarıya bırakıldı. Firavun'un kızı onu bulup evlât edindi ve kendi oğluymuş gibi yetiştirdi. ²² Musa Mısırlıların bütün ilim dallarında eğitildi. Hitabette ve her işte çok başarılı oldu.

²³ "Musa kırk yaşına gelince kendi halkı İsrailoğullarıyla ilgilenmeye başladı. ²⁴ Soydaşlarından birine eziyet edildiğini görünce onu savundu; ona eziyet eden Mısırlıyı öldürdü, soydaşının öcünü aldı. ²⁵ Allah Musa'yı İsrailoğullarını kurtarmakla vazifelendirdi. Musa halkının bunu anlayacağını düşündü. Fakat anlamadılar. ²⁶ Ertesi gün kavga eden iki soydaşını gördü. Onları ayırmak istedi. 'Efendiler, ikiniz kardeşsiniz; neden birbirinize kötü davranıyorsunuz?' dedi.

²⁷ "Fakat diğerinin canını yakan adam Musa'yı yana itti, şöyle dedi: 'Seni kim başımıza yönetici veya yargıç yaptı? ²⁸ Yoksa dün Mısırlıyı öldürdüğün gibi beni de mi öldürmek istiyorsun?' ²⁹ Bunu duyan Musa Midyan bölgesine kaçtı. Orada uzunca bir zaman yabancı olarak yaşadı ve iki oğul sahibi oldu.

14 7:11 Kenan İsrailoğullarına vaat edilmiş topraklar olduğuna inanılır. Şimdi İsrail ve Lübnan'ın bulunduğu ve sonradan Filistin denilen bölge.

³⁰ "Kırk yıl geçti. Bir gün Musa Sina Dağı'nın yakınlarında, kırdıydı. Yanan bir çalının alevleri içinden bir melek ona göründü. ³¹ Musa gördüğü olaya şaşakaldı. Daha yakından bakmak için yaklaştığında Rab'bin sesini duydu. ³² Rab ona şöyle seslendi: 'Senin atalarının ibadet ettiği Allah, İbrahim'in, İshak'ın ve Yakub'un Allahı benim.' Musa korkudan titredi, çalığa bakmaya cesaret edemedi.

³³ "Sonra Rab, 'Çarıklarını çıkar, çünkü bastığın yer mukaddes topraktır' dedi. ³⁴ 'Mısır'da halkıma yapılan baskıyı gördüm, iniltilerini duydum, onları kurtarmaya geldim. Şimdi hazırlan, seni Mısır'a geri göndereceğim.'

³⁵ "Bu Musa, 'Seni kim başımıza yönetici veya yargıç yaptı?' diye reddettikleri Musa'ydı. Çalıda görünen meleğin vasıtasıyla Allah onu yönetici ve kurtarıcı olarak gönderdi. ³⁶ Halkı Mısır'dan o çıkarttı. Mısır'da, Kızıldeniz'de ve kırk yıl süreyle kırlarda harikalar ve alâmetler yaptı. ³⁷ İsrailoğullarına, 'Allah soydaşlarınız arasından benim gibi bir peygamber çıkaracak' diyen de bu Musa'ydı. ³⁸ Kırdı Allah'ın cemaatine önderlik eden yine Musa'ydı. Sina Dağı'nda kendisiyle konuşan melekle ve atalarımızla birlikte bulunan da oydu. Allah'tan bize nakledilmek üzere hayat veren sözleri o aldı.

³⁹ "Fakat atalarımız onun sözünü dinlemek istemediler. Onu reddettiler. Kalplerinin derinliklerinde Mısır'a geri dönmek hasreti vardı. ⁴⁰ Harun'a şöyle dediler: 'Bize yol gösterecek ilâhlar yap. Bizi Mısır'dan çıkaran şu Musa'ya ne oldu bilmiyoruz.' ⁴¹ Sonra da buzağı biçiminde bir put yaptılar, onuruna kurban kestiler. Kendi elleriyle yaptıkları bu put için şenlik düzenlediler. ⁴² Fakat Allah onlardan yüz çevirdi; onları gök cisimlerine ibadet etmeye terk etti. Peygamberlerin kitabında yazılmış olduğu gibi:

'Ey İsrail halkı, kırlarda kırk yıl boyunca kurbanlar, adaklar sunduğunuz ben değildim.

⁴³ Siz Molek'e¹⁵ ibadet ettiğiniz çadırı ve ilâhınız Refan'ı¹⁶ temsil eden yıldızı taşıdınız. Bunlar ibadet etmek için yaptığınız putlardı. Bu yüzden sizi Babil'in ötesine süreceğim.¹⁷

⁴⁴ "Göçebe atalarımızın Şahitlik Çadırı¹⁸ denen bir ibadethanesi vardı. Allah daha önce Musa'yla konuşurken bu çadırı ona gösterdiği örneğe göre yapmasını emretmişti. ⁴⁵ Atalarımız çadırı önceki nesilden teslim aldılar. Yeşu'nun öncülüğünde yerli halkların topraklarını ele geçirdikleri zaman çadırı yanlarında getirdiler. Allah o halkları atalarımızın girdiği topraklardan kovdu. Çadır Davud'un zamanına kadar

15 **7:43 Molek** Eski Filistin halkının taptığı gök ve güneş tanrısı.

16 **7:43 Refan** Satürn gezegeniyle ilgili olan ve eski çağlarda bazı Filistinli halkların taptığı bir ilâhtı.

17 **7:42-43** Amos 5:25-27

18 **7:44 Şahitlik Çadırı** Buluşma Çadırı diye de bilinen taşınabilir mabet.

kullanılacağı. ⁴⁶ Davud Allah'ın lütfuna mazhar oldu. Allah'tan İsrail halkı için bir mabet yapmaya izin istedi. ⁴⁷ Fakat Allah için mabedi yapan Süleyman oldu.

⁴⁸ "Hâlbuki yüceler yücesi Allah insan eliyle yapılmış evlerde oturmaz. Yeşaya Peygamber'in dediği gibi,

⁴⁹ 'Rab diyor ki, gök tahtım,
yeryüzü ayağımın taburesidir.
Benim için nasıl bir ev yapacaksınız?
Ya da dinleneceğim yer neresi?

⁵⁰ Bütün bunları yaratan ben değil miyim?¹⁹

⁵¹ "Sizi dik kafalılar! Allah'ın kelâmına kalbinizi açmayı reddettiniz, O'nu dinlemediniz. Tıpkı atalarınız gibisiniz. Mukaddes Ruh'a hep karşı geliyorsunuz. ⁵² Atalarınızın zulmetmediği tek bir peygamber bile yok. Sâlih Olan'ın, yani Mesih'in önceden geleceğini bildirenleri de öldürdüler. Siz de şimdi Sâlih Olan'a ihanet edip O'nu katlettiniz! ⁵³ Şeriatı melekler vasıtasıyla aldınız, fakat yerine getirmediğiniz."

İstefanos öldürülüyor

⁵⁴ Meclis üyeleri bu sözleri duyunca öfkeden çılgına döndüler. İstefanos'a karşı dişlerini gıcırdattılar. ⁵⁵ Fakat İstefanos'un yüreği Mukaddes Ruh'la doldu; göğe dikkatle baktı, Allah'ın ihtişamını ve Allah'ın sağında duran İsa'yı gördü. ⁵⁶ "Bakın, göklerin açıldığını ve İnsanoğlu'nun Allah'ın sağında durmakta olduğunu görüyorum" dedi.

⁵⁷ Bunun üzerine kulaklarını tıkayıp öfkeyle bağırıyorlar; hep birlikte İstefanos'a saldırdılar. ⁵⁸ Onu şehrin dışına sürükleyip taşla tuttular. İstefanos'a karşı şahitlik etmiş olanlar kaftanlarını Saul adında genç bir adamın ayaklarının dibine bıraktılar. ⁵⁹ Onlar taşlamaya devam ederken İstefanos, "Rab İsa, ruhumu al!" diye yakardı. ⁶⁰ Sonra diz çöktü ve yüksek sesle şöyle dedi: "Ya Rab! İşledikleri bu günahtan dolayı onları suçlu çıkarma!" Bunu söyledikten sonra hayata gözlerini kapadı.

8

¹ Saul da İstefanos'un öldürülmesini onaylamıştı.

Müminlere zulüm

O gün Kudüs'teki cemaate karşı şiddetli bir zulüm başladı. Havariler hariç, bütün müminler Yahudiye ve Samiriye kırsalının her yanına dağıldılar. ² Bazı dindar kişiler İstefanos'un cenazesini kaldırdılar, onun için hüznülediler, yas tuttular. ³ Saul ise cemaati kırıp geçiriyordu. Ev ev dolaşıp kadın erkek demeden müminleri dışarı sürüklüyor, hapse atıyordu.

Filipus Samiriye şehrinde vaaz ediyor

⁴ Dağılan müminler her yere gidip Allah'ın kelâmını müjdelediler. ⁵ Filipus, Samiriye şehrine gitti. Orada Mesih hakkında vaaz etti. ⁶ Kalabalıklar Filipus'un dediklerini işittiler, yaptığı alâmetleri gördüler. Söylediklerini can kulağıyla dinlediler. ⁷ Cinler birçoklarının içinden çığlık atarak çıktı; birçok felçli ve kötürüm şifa buldu. ⁸ Şehir halkı büyük sevinç içindeydi.

⁹ Şehirde büyücülük yapan Simun adında biri vardı. Samiriye halkını yaptığı büyülerle şaşkına çevirmişti. Kendisini önemli bir adammış gibi takdim ederdi. ¹⁰ En aşağı tabakadan en yükseğine, halkın her kesimi onu dikkatle dinlerdi, "Bu adamda Allah'ın kudreti var" derlerdi. ¹¹ Onu dikkatle dinlerlerdi, çünkü uzun zamandan beri onları yaptığı büyülerle şaşırtmıştı. ¹² Fakat Filipus onlara Allah'ın Hükümranlığı'nı ve İsa'nın Mesih olduğunu müjdeleyince ona inandılar. Kadın-erkek vaftiz oldular. ¹³ Simun da inanıp vaftiz oldu. Ondan sonra devamlı Filipus'un yanında kaldı. Yapılan harikaları ve mucizeleri görünce şaşakaldı.

¹⁴ Kudüs'teki havariler Samiriye halkının Allah'ın kelâmını kabul ettiğini duydular. Bunun üzerine Petrus'la Yuhanna'yı onlara gönderdiler. ¹⁵ Petrus'la Yuhanna oraya varınca Samiriyeli müminlerin Mukaddes Ruh'u alması için dua ettiler. ¹⁶ Çünkü Ruh daha hiçbirinin üzerine inmemişti. Sadece Rab İsa'nın adıyla vaftiz olmuşlardı. ¹⁷ Sonra Petrus'la Yuhanna müminlere dokunup takdis ettiler; müminler de Mukaddes Ruh'u aldılar.

¹⁸ Havarilerin takdisiyle Mukaddes Ruh'un verildiğini gören Simun onlara para teklif etti. ¹⁹ "Bana da bu gücü verin ki, kime dokunup takdis edersem Mukaddes Ruh'u alsın" dedi.

²⁰ Petrus ona şöyle dedi: "Paran seninle birlikte yok olsun! Çünkü Allah'ın mevhibesini parayla satın alabileceğini sandın. ²¹ Senin bu işte bir payın yok. Allah'ın nazarında yüreğin temiz değildir. ²² Bu kötü niyetinden tövbe et ve Rab'be yakar. Belki yüreğindeki bu düşünceyi bağışlar. ²³ Görüyorum ki, aşırı kıskanç ve günaha esir birisin."

²⁴ Simun, "Benim için Rab'be dua edin, söylediklerinizin hiçbiri başıma gelmesin" dedi.

²⁵ Petrus'la Yuhanna Rab'bin yaptıklarına nasıl şahit olduklarını halka anlattılar, Rab'bin kelâmını bildirdiler. Samiriye'nin birçok köyünde kurtuluş müjdesini duyurarak Kudüs'e döndüler.

Filipus Etiyopyalı vezire vaaz ediyor

²⁶ Bu arada Rab'bin bir meleği Filipus'a, "Kalk, öğleye doğru Kudüs'le Gazze arasındaki yola, kır yoluna git" dedi. ²⁷ Filipus da kalkıp gitti. Yolda Etiyopyalı bir hadıma rastladı. Etiyopya Kraliçesi Kandake'nin vezirlerinden biriydi. Kraliçenin bütün hazinesinden sorumluydu. Kudüs'e Allah'a ibadet etmek için gitmişti. ²⁸ Dönüşte at arabasında oturmuş Peygamber Yeşaya'nın kitabını okuyordu. ²⁹ Mukaddes Ruh Filipus'a, "Git şu arabaya yetiş" dedi.

³⁰ Filipus koşup arabanın yanına vardı. Vezirin Peygamber Yeşaya'nın kitabından okumakta olduğunu duydu. "Acaba okuduklarını anlıyor musun?" diye sordu.

³¹ Vezir, "Biri bana açıklamadan nasıl anlayabilirim ki?" dedi; Filipus'un arabaya binip yanına oturmasını istedi. ³² Kitaptan okuduğu bölüm şuydu:

'Koyun gibi kesime götürüldü.

Kırkılan kuzu gibi sessizdi.

Ağızından bir söz çıkmadı.

³³ Aşağılandı, haksızca yargılandı.

Kim O'nun soyundan bahsedecek ki?

Çünkü yeryüzündeki yaşamına son verildi. ¹²⁰

³⁴ Vezir Filipus'a, "Lütfen bana söyler misin, peygamber kimden söz ediyor? Kendisinden mi yoksa başka birinden mi?" diye sordu. ³⁵ Bunun üzerine Filipus anlatmaya başladı. Tevrat'ın bu bölümünden başlayarak vezire İsa'yı müjdeledi.

³⁶⁻³⁷ Yolda giderlerken su bulunan bir yere geldiler. Vezir şöyle dedi: "Bak, burada su var. Vaftiz olmama ne engel var ki?"

³⁸ Sonra arabanın durmasını emretti. Filipus'la birlikte suya girdiler. Filipus veziri vaftiz etti. ³⁹ Sudan çıkınca Rab'bin Ruhu Filipus'u çabucak uzaklaştırdı. Vezir Filipus'u bir daha görmedi, sevinç içinde yoluna devam etti. ⁴⁰ Filipus ise kendini Aşdod şehrinde buldu. Sezariye şehrine varıncaya kadar bütün şehirleri dolaşarak kurtuluş müjdesini yaydı.

9

Saul İsa'nın şakirdi oluyor

¹ Bu arada Saul hâlâ Rab'bin şakirtlerine karşı ölüm tehditleri savuruyordu. Başrahibe müracaat etti. ² Şam'daki havralara mektuplar yazmasını istedi. Orada İsa'nın yolunda yürüyen kadın erkek kimi bulsa yakalayıp Kudüs'e getirecekti. ³ Yola çıktı, Şam'a yaklaşırken birdenbire gökten gelen bir ışık etrafını aydınlattı. ⁴ Saul yere yıkıldı. "Saul, Saul, neden bana zulmediyorsun?" diye bir ses duydu.

⁵ Saul, "Ey Efendim, sen kimsin?" dedi.

Ses, "Ben senin zulmettiğin İsa'yım" diye cevap verdi. ⁶ "Haydi kalk, şehre git. Ne yapacağın sana orada söylenecek."

⁷ Saul'la birlikte yolculuk edenlerin korkudan dili tutuldu. Sesi duydular fakat kimseyi göremediler. ⁸ Saul yerden kalktı. Fakat gözlerini açtığı anda hiçbir şey göremiyordu. Yoldaşları elinden tutup onu Şam'a götürdüler. ⁹ Üç gün boyunca gözleri görmedi, hiçbir şey yemedi, içmedi.

¹⁰ Şam'da Hananya adında İsa'nın bir şakirdi vardı. Rab ona göründü, "Hananya!" diye seslendi.

Hananya, "Buyur, ya Rab" dedi.

¹¹ Rab ona şöyle dedi: "Kalk, Doğru Sokak denilen sokağa git. Yahuda'nın evinde Saul adında Tarsuslu birini sor. Şimdi orada dua ediyor. ¹² Düşünde seni gördü. Bu adama git, ona dokun; kör gözleri açılacak."

¹³ Hananya şöyle cevap verdi: "Ya Rab, bu adamı birçok kişiden duydum. Kudüs'te senin şakirtlerine çok kötülük yapmış. ¹⁴ Buraya da başrahiplerden yetki alarak gelmiştir. Senin adını anan herkesi yakalayıp götürülecek."

¹⁵ Fakat Rab ona, "Git!" dedi. "Ben bu adamı seçtim. Benim kim olduğumu diğer halklara, krallara ve İsrailoğullarına duyuracak. ¹⁶ Benim adım uğruna ne kadar çok acı çekmesi gerektiğini ona göstereceğim."

¹⁷ Bunun üzerine Hananya gitti, eve girdi. Saul'a dokundu ve şöyle dedi: "Saul kardeş, sen yolda giderken sana görünen Rab İsa beni gönderdi. Senin tekrar görmeni ve Mukaddes Ruh'la dolmanı istiyor."

¹⁸ Birdenbire Saul'un gözlerinden balık puluna benzer şeyler düştü. Saul yeniden görmeye başladı. Kalkıp vaftiz oldu. ¹⁹ Sonra yemek yiyip gücüne kavuştu.

Saul İsa'yı vazetmeye başlıyor

Saul bir süre Şam'daki şakirtlerle kaldı. ²⁰ Hemen havralarda İsa'nın Allah'ın semavî Oğlu olduğunu vazetmeye başladı. ²¹ Onu duyanların hepsi şaşakaldı. "Kudüs'te bu isme sığınanları kırıp geçiren bu adam değil mi? Buraya da onları yakalayıp başrahiplere götürmek için gelmedi mi?" dediler. ²² Fakat Saul gittikçe güçleniyordu. İsa'nın Mesih olduğuna dair deliller göstererek Şam'da yaşayan Yahudileri şaşkına çevirdi.

Saul'a suikast

²³ Aradan günler geçti. Bazı Yahudiler Saul'u öldürmek için bir suikast düzenlediler. ²⁴ Fakat Saul planlarını öğrendi. Yahudiler şehir kapılarını gece gündüz gözlüyorlardı. Saul şehirden ayrılmaya kalkışsa onu öldürmek niyetindeydiler. ²⁵ Fakat şakirtler onu bir gece ipe bağlı küfe içinde şehrin surlarındaki bir pencereden aşağıya sarkıttılar.

Saul Kudüs'te

²⁶ Saul Kudüs'e geldiğinde şakirtlere katılmaya çalıştı, fakat hepsi ondan korkuyorlardı. Onun İsa'nın şakirdi olduğuna inanmıyorlardı.

²⁷ Fakat Barnaba onu alıp havarilere götürdü. Onlara Saul'un Şam yolunda Rab'bi nasıl gördüğünü, Rab'bin de onunla nasıl konuştuğunu açıkladı. Şam'da İsa'nın ismiyle nasıl cesurca vazettiğini anlattı.

²⁸ Böylece Saul onlarla kaldı. Kudüs'ün her tarafını dolaşarak Rab'bin adıyla korkusuzca vazetti. ²⁹ Grekçe konuşan Yahudilerle sohbet edip tartıştı. Fakat onlar onu öldürmeyi tasarladılar. ³⁰ Mümin kardeşler bunu öğrenince onu Sezariye şehrine götürdüler. Oradan da Tarsus'a yolladılar.

³¹ Bu arada bütün Yahudiye, Celile ve Samiriye bölgelerindeki cemaat selâmete kavuştu, gelişmeye devam etti. Rab'be hürmet içinde yaşayıp Mukaddes Ruh'un yardımıyla sayıca büyüdü.

Petrus, Lidda ve Yafa şehirlerinde

³² Petrus ise her tarafı dolaştı, Lidda şehrindeki cemaate de uğradı. ³³ Orada Eneas adında bir adama rastladı. Eneas felçliydi. Sekiz yıldan beri yatalaktı. ³⁴ Petrus ona şöyle dedi: "Eneas, İsa Mesih sana şifa veriyor. Kalk, yatağını topla!" Eneas hemen ayağa kalktı. ³⁵ Lidda'da ve Şaron'da yaşayan herkes onu gördü; onu görenler tövbe edip Rab'be döndü.

³⁶ Yafa şehrinde İsa'nın şakirdi olan Tabita adında bir kadın vardı. Tabita ceylan anlamına gelir. Bu kadın her zaman iyilik yapıp fakirlere yardım ederdi. ³⁷ O günlerde hastalanıp öldü. Ölüsünü yıkayıp evin üst kattaki odasına koydular. ³⁸ Şakirtler Petrus'un Lidda'da olduğunu duyunca ona iki adam yolladılar. Lidda, Yafa'ya yakındır. Adamlar, "Vakit kaybetmeden gel" diye yalvardılar.

³⁹ Petrus kalkıp onlarla gitti. Oraya varınca onu üst kattaki odaya çıkarttılar. Bütün dul kadınlar etrafına toplandılar. Ağlayarak Tabita'nın sağken diktiği entarilerle başka giysileri Petrus'a gösterdiler. ⁴⁰ Petrus herkesi odadan çıkarttı. Diz çöküp dua etmeye başladı. Sonra ölüye dönerek, "Tabita, kalk!" dedi. Kadın gözlerini açtı. Petrus'u görünce doğruldu. ⁴¹ Petrus elini uzatarak onu ayağa kaldırdı. Sonra dul kadınlar dâhil, müminleri çağırdı. Tabita'yı diri olarak onlara teslim etti. ⁴² Bu olayın haberi bütün Yafa'ya yayıldı. Birçokları Rab'be iman etti. ⁴³ Petrus uzunca bir süre Yafa'da, Simun adında bir dericinin evinde kaldı.

10

Petrus ve Kornelius

¹ Sezariye şehrinde Kornelius adında bir adam vardı. İtalyan taburunda yüzbaşıydı. ² Dindar bir adamdı. Kendisi ve bütün ev halkı Allah'tan korkardı. Fakir halka cömertçe yardım edip Allah'a devamlı dua ederdi. ³ Bir gün öğleden sonra saat üç civarında olağanüstü bir olay yaşadı. Allah'ın bir meleğinin kendisine geldiğini açıkça gördü. Melek ona, "Kornelius!" diye seslendi.

⁴ Kornelius korku içinde ona baktı, "Ne var, efendim?" dedi.

Melek ona şöyle dedi: "Allah dualarını işitti, fakirlere verdiğin sadakaları kabul etti. ⁵ Şimdi Yafa şehrine adam yolla, Petrus adıyla tanınan Simun'u getir. ⁶ Petrus deniz kıyısında oturan Simun adında bir dericinin yanında kalıyor."

⁷ Melek gittikten sonra Kornelius iki uşağını ve özel yardımcılarında dindar bir askeri çağırdı. ⁸ Olup biten her şeyi anlattıktan sonra onları Yafa'ya gönderdi. ⁹ Ertesi gün onlar yol alıp şehre yaklaşırken, Petrus öğle sıralarında dua etmek için dama çıktı. ¹⁰ Bu arada acıktı, yemek istedi. Yemek hazırlanırken Petrus vecde geldi.

¹¹ Göğün açıldığını ve bir nesnenin yeryüzüne indirildiğini gördü. Nesne dört köşesinden sarkıtılmış büyük bir çarşafa benziyordu. ¹² Çarşafın içinde, karada yaşayan her türden dört ayaklı hayvanlar, sürüngenler ve kuşlar vardı. ¹³ Bir ses ona, "Petrus, kalk, kes ve ye!" dedi.

¹⁴ Petrus, "Hâşâ ya Rab!" dedi. "Hiçbir zaman murdar ya da haram herhangi bir şey yemedim."

¹⁵ Ses ikinci defa Petrus'a şöyle dedi: "Allah'ın helâl kıldıklarına sen haram deme." ¹⁶ Bu üç kez oldu. Sonra çarşafa benzeyen nesne hemen semaya alındı.

¹⁷ Petrus şaşkınlık içindeydi. Gördüğü düşün ne anlama gelebileceğini düşünürken, Kornelius'un gönderdiği adamlar sora sora derici Simun'un evinin kapısına vardılar. ¹⁸ "Petrus diye tanınan Simun burada mı kalıyor?" diye sordular.

¹⁹ Petrus hâlâ düşün tesirindeydi; Mukaddes Ruh ona şöyle dedi: "Bak, üç kişi seni arıyor. ²⁰ Kalk ve aşağı in. Hiç tereddütsüz onlarla git. Çünkü onları ben gönderdim."

²¹ Petrus aşağıya indi ve adamlara, "Aradığınız kişi benim. Gelişinizin sebebi ne acaba?" dedi.

²² Onlar şöyle cevap verdiler: "Bizi yüzbaşı Kornelius yolladı. Allah'tan korkan sâlih bir adamdır. Bütün Yahudi halkı ona saygı duyar. Mukaddes bir melek Kornelius'a seni evine çağırmasını ve söyleyeceğin sözleri dinlemesini emretti."

²³ Petrus onları içeri alıp misafir etti. Ertesi gün kalktı, onlarla birlikte yola çıktı. Yafa'daki müminlerden bazıları da onunla gitti. ²⁴ Bir sonraki gün Sezariye'ye vardı. Kornelius onları bekliyordu. Akraba ve yakın arkadaşlarını da çağırmişti. ²⁵ Petrus eve girerken Kornelius onu karşıladı. Ayaklarına kapanıp ona secde etti. ²⁶ Fakat Petrus onu ayağa kaldırarak, "Kalk, ben de senin gibi insanım" dedi. ²⁷ Kornelius'la konuşa konuşa içeri girdi, birçok insanın toplanmış olduğunu gördü. ²⁸ Onlara şöyle dedi: "Biliyorsunuz, bir Yahudi'nin yabancı biriyle yakın ilişki kurması, onu ziyaret etmesi törelerimize aykırıdır. Fakat Allah bana hiç kimseyi murdar ya da haram görmemem gerektiğini gösterdi. ²⁹ Bu yüzden beni çağırtdığınızda hiç itiraz etmeden geldim. Şimdi söyleyin, beni ne amaçla çağırtdınız?"

³⁰ Kornelius şöyle cevap verdi: "Üç gün önce bu sıralarda, saat üçte evimde dua ediyordum. Birdenbire parlak giysili bir adam önüme çıkıverdi. ³¹ 'Kornelius, Allah senin dualarını işitti, fakirlere verdiği sadakaları kabul etti. ³² Yafa'ya adam yolla, Petrus diye tanınan Simun'u çağırt. O, deniz kıyısında oturan derici Simun'un yanında kalıyor' dedi. ³³ Bunun üzerine sana hemen adam yolladım. Sen de lütfedip geldin. İşte şimdi hepimiz Rab'bin sana emrettiği her şeyi dinlemek için Allah'ın huzurundayız."

³⁴ Petrus söz alıp şöyle dedi: "Allah'ın insanlar arasında ayırım yapmadığını gerçekten anladım. ³⁵ Hangi halktan olursa olsun O'ndan korkan ve doğru olanı yapan kişiyi kabul eder. ³⁶ Allah'ın İsrailoğullarına bildirdiklerinden haberiniz vardır. Bu, İsa Mesih'in vasıtasıyla selâmetin müjdelenmesidir. İsa Mesih herkesin Efendisi'dir. ³⁷ Bütün Yahudiye diyarında neler olduğunu biliyorsunuz. Olaylar Yahya'nın vaftiz davetinden sonra Celile Bölgesi'nde başladı. ³⁸ Allah'ın Nasıralı İsa'yı nasıl Mukaddes Ruh'la ve kudretle meshettiğini biliyorsunuz. İsa her yeri dolaşarak iyilik yaptı. Şeytan'ın baskısı altında kıvrananların hepsine şifa verdi. Çünkü Allah O'na destek oluyordu.

³⁹ "Biz İsa'nın Yahudiye kırsalında ve Kudüs'te yaptıklarının hepsine şahit olduk. O'nu çarmıha gerip öldürdüler. ⁴⁰ Fakat Allah O'nu üçüncü gün diriltti ve insanlara görünmesini sağladı. ⁴¹ İsa bütün halka değil, sadece Allah'ın önceden seçtiği şahitlere göründü. Bu şahitler bizleriz. Ölümünden dirilmesinden sonra O'nunla birlikte yiyip içtik. ⁴² O halka vaaz etmemizi emretti. İsa Allah tarafından ölümlerle dirilerin Yargıcı olarak seçildi. Buna şahitlik etmemizi emretti. ⁴³ Peygamberlerin hepsi İsa'ya şahitlik etti. 'O'na iman eden herkesin günahları affedilecek' dediler."

⁴⁴ Petrus daha bu sözleri söylerken Mukaddes Ruh, konuşmayı dinleyen herkesin üzerine indi. ⁴⁵ Petrus'la birlikte gelen Yahudi müminler şaşakaldılar. Çünkü Allah, Mukaddes Ruh mevhibesini yabancılara da bahşetmeye başlamıştı. ⁴⁶ Onların da ruhanî dillerle konuşup Allah'a hamdettiklerini duydular. ⁴⁷ O zaman Petrus, "Bunlar tıpkı bizim gibi Mukaddes Ruh'u almışlar. Suyla vaftiz olmalarına kim engel olabilir?" dedi. ⁴⁸ Böylece onların İsa Mesih adıyla vaftiz olmalarını emretti. Onlar da Petrus'un birkaç gün yanlarında kalmasını rica ettiler.

11

Petrus Kudüs'e dönüyor

¹ Havarilerle Yahudiye'deki müminler başka halkların da Allah'ın kelâmını kabul ettiklerini duydular. ² Petrus Kudüs'e geldiğinde, sünnet yanlıları¹ onu tenkit ettiler. ³ "Sünnetsiz kişilerin evine gidip onlarla yemek yemişsin!" dediler.

⁴ Bunun üzerine Petrus baştan başlayarak olan biten her şeyi onlara anlattı. ⁵ "Ben Yafa şehrinde dua ediyordum" dedi. "Vecit halindeyken bir düş gördüm. Büyük çarşafa benzer bir nesne dört köşesinden sarkıtılmıştı. Çarşaf gökten benim bulunduğum yere kadar indi. ⁶ İçine dikkatle baktım. Karada yaşayan dört ayaklılar, yabani hayvanlar, sürüngenler ve kuşlar gördüm. ⁷ Sonra, 'Petrus, kalk, kes ve ye!' diyen bir ses işittim.

⁸ "Fakat ben, 'Hâşâ ya Rab! Ağzıma hiçbir zaman murdar ya da haram bir şey girmedi' dedim.

⁹ "Ses ikinci kez gökten, 'Allah'ın helal kıldığına sen haram deme' dedi.

¹⁰ "Bu üç kere tekrarlandı ve her şey tekrar semaya alındı. ¹¹ Tam o esnada beni getirmek için Sezariye şehrinden gönderilen üç adam geldi. Kaldığımız evin önünde durdular. ¹² Mukaddes Ruh bana hiç tereddütsüz onlarla birlikte gitmemi söyledi. Yafa'dan bu altı mümin de benimle geldiler. Varıp Kornelius'un evine girdik. ¹³ Kornelius bize evinde beliren meleği nasıl gördüğünü anlattı. Melek ona şöyle demiş: 'Yafa'ya adam yolla, Petrus diye tanınan Simun'u getir. ¹⁴ Onun sana söyleyeceği sözlerle sen ve bütün ev halkın kurtuluş bulacaksınız.'

1 **11:2 sünnet yanlıları** Yahudi olmayan müminlerin de sünnet edilmesi gerektiğini savunan Yahudi müminler.

¹⁵ "Ben konuşmaya başlayınca Mukaddes Ruh, başlangıçta bizim üzerimize nasıl indiye onların da üzerine indi. ¹⁶ O zaman Rab'bin söylediği şu sözü hatırladım: 'Yahya suyla vaftiz etti. Sizler ise Mukaddes Ruh'la vaftiz edileceksiniz.' ¹⁷ Allah, Efendimiz İsa Mesih'e inanan bizlere bahsettiği nimetin aynısını başka halklara da bahsetti. Hal böyleyken Allah'a nasıl karşı gelebilirdim?"

¹⁸ Sünnet yanlıları bunları dinleyince yatıştılar. Allah'a hamdederek şöyle dediler: "Demek ki Allah başka halklara da tövbe edip ebedî hayata kavuşma fırsatını verdi."

Kurtuluş müjdesi Antakya'da vazediliyor

¹⁹ İstefanos'un öldürülmesinden sonra zulme uğrayan müminler dağıldılar. Fenike, Kıbrıs ve Antakya'ya kadar gittiler. Başlangıçta İsa hakkındaki haberi sadece Yahudilere duyurdular. ²⁰ Fakat içlerinden Kıbrıslı ve Kireneli olan bazı müminler Antakya'ya gidip Greklerle de konuşmaya başladılar. Onlara Rab İsa'yı müjdelediler. ²¹ Rab bu müminleri destekledi; neticede birçok kişi iman edip Rab'be döndü.

²² Bununla ilgili haberler Kudüs'teki cemaate ulaştı. Bunun üzerine müminler Barnaba'yı Antakya'ya yolladılar. ²³ Barnaba Antakya'ya varıp Allah'ın oradaki müminlere nasıl lütfettiğini görünce sevindi. Herkesi yürekten Rab'be sadık kalmaya teşvik etti. ²⁴ Barnaba Mukaddes Ruh'la ve imanla dolu iyi bir adamdı. Böylece daha birçok kişi Rab'bin cemaatine katıldı.

²⁵ Sonra Barnaba Saul'u aramak için Tarsus'a gitti. ²⁶ Onu bulunca da Antakya'ya getirdi. Saul ve Barnaba bir yıl boyunca oradaki cemaatle bir araya geldiler ve birçok kişiyi eğittiler. İsa'nın şakirtlerine ilk kez Antakya'da Hıristiyan adı verildi.

²⁷ O sıralarda Kudüs'ten Antakya'ya bazı peygamberler geldi. ²⁸ Bunlardan Hagabos adlı biri ortaya çıktı; Mukaddes Ruh'un yardımıyla konuştu, bütün dünyada büyük bir kıtlık olacağını bildirdi. Bu kıtlık, Klavdius'un imparatorluğu sırasında oldu. ²⁹ Antakyalı şakirtler Yahudiye'de yaşayan mümin kardeşlerine yardım etmeyi kararlaştırdılar. Her biri kendi gücü oranında yardım gönderecekti. ³⁰ Topladıkları bağışları Barnaba ve Saul'un eliyle Kudüs'teki cemaatin önderlerine gönderdiler.

12

Petrus'un hapsedilmesi ve hapisten kaışı

¹ O sırada Kral Hirodes cemaatten bazı kişilere zulmetmeye başladı. ² Yuhanna'nın kardeşi Yakub'u kılıçla öldürttü. ³ Yahudilerin bundan memnun kaldığını görünce daha da ileri gidip Petrus'u da yakalattı. Bunu Mayısız Ekmek Bayramı sırasında yaptı. ⁴ Petrus'u yakalattıktan sonra hapse attırdı ve dörder kişilik dört takım askerin gözetimine verdi. Fısıh Bayramı'ndan sonra onu halkın önünde yargılamak istiyordu. ⁵ Böylece Petrus hapiste tutuldu. Fakat cemaat onun için Allah'a durmadan dua ediyordu.

⁶ Petrus, Hirodes'in önünde yargılanmadan önceki gece iki askerin arasında uyuyordu. Onu çift zincirle bağlamışlardı. Kapıda duran nöbetçiler de zindanın emniyetini sağlıyordu. ⁷ Birdenbire Rab'bin bir meleği görüldü ve hücrede bir ışık parladı. Melek Petrus'u dürtüp uyandırdı. "Çabuk kalk!" dedi. Zincirler Petrus'un bileklerinden düşüverdi.

⁸ Melek ona, "Kuşağını bağla, çarıklarını giy" dedi. Petrus söyleneni yaptı. Melek, "Üstünü giy ve beni takip et" dedi. ⁹ Petrus onu takip ederek dışarı çıktı. Meleğin yaptığıнын gerçek olduğunu anlamıyor, hayal gördüğünü sanıyordu. ¹⁰ Birinci ve ikinci nöbetçiyi geçerek şehre açılan demir kapıya geldiler. Kapı kendiliğinden açıldı. Dışarı çıkıp bir sokak boyunca yürüdüler. Sonra melek birdenbire gözden kayboldu.

¹¹ O zaman Petrus kendine geldi ve şöyle dedi: "Rab'bin bana meleğini gönderdiğini şimdi gerçekten anlıyorum. Rab beni Hirodes'in elinden ve Yahudi halkının başıma geleceğini umduğu bütün belâlardan kurtardı."

¹² Petrus olanların farkına varınca Markos diye tanınan Yuhanna'nın annesi Meryem'in evine gitti. ¹³ Dış kapıyı çaldı; Roda adında hizmetçi kız kapıya çıktı. ¹⁴ Petrus'un sesini tanıyınca heyecandan kapıyı açmadan sevinçle içeri koştu ve Petrus'un kapıda durduğunu söyledi.

¹⁵ Ona, "Çıldırılmışsın sen!" dediler. Fakat kız ısrar edince, "O zaman onu koruyan melek olmalı" dediler.

¹⁶ Petrus kapıyı çalmaya devam etti. Kapıyı açıp onu karşılarında görünce şaşakaldılar. ¹⁷ Petrus eliyle onlara susmalarını işaret etti. Rab'bin onu zindandan nasıl çıkardığını anlattı. "Yakub'la diğer müminlere bunu haber verin" dedi. Ve oradan ayrılıp başka bir yere gitti.

¹⁸ Ertesi sabah askerler büyük bir telaşa kapıldılar. "Petrus'a ne oldu?" diye birbirlerine sordular. ¹⁹ Hirodes onu arattı ve bulamadı. Nöbetçilerin ifadesini aldıktan sonra idam edilmeleri için emir verdi.

Kral Hirodes'in ölümü

Sonra Hirodes Yahudiye bölgesinden Sezariye şehrine gidip bir süre orada kaldı. ²⁰ Sur ve Sayda halklarına çok kızmıştı. Bunlar birleşip onunla görüşmeye geldiler. Önce kralın başdanışmanı Vlastus'un desteğini aldılar. Sonra Hirodes'e gidip ondan barış isteğinde bulundular. Çünkü yiyecek ihtiyacını kralın topraklarından sağlıyorlardı.

²¹ Belirlenen günde Hirodes krallık giysileri içinde tahtına oturup halka bir konuşma yaptı. ²² Halk, "Bu bir insanın sesi değil, bir ilâhın sesidir!" diye bağıyordu. ²³ Tam o anda Rab'bin bir meleği Hirodes'i vurdu. Çünkü Allah'a ait olan izzeti kendine mal etmişti. İçi kurtlarla kemirilerek can verdi.

²⁴ Allah'ın kelâmı ise yayılıyor, etkisini arttırıyordu.

²⁵ Barnaba ve Saul Kudüs'teki vazifelerini tamamlayıp Antakya'ya döndüler. Yanlarına Markos diye tanınan Yuhanna'yı da aldılar.

13

Barnaba ve Saul'un vazifelendirilmesi

¹ Antakya'daki cemaatte bazı peygamberler ve vaizler vardı. Bunlar Barnaba, Zenci Şimon, Kireneli Lukius, bölge kralı Hirodes'in sütkardeşi Menahem ve Saul'du. ² Rab'be ibadet edip oruç tutarlarken Mukaddes Ruh şöyle dedi: "Barnaba'yla Saul'u özel bir hizmete çağırdım, onları bana ayırın." ³ Böylece oruç tuttular ve dua ettiler. Sonra Barnaba'yla Saul'u takdis edip yolcu ettiler.

Barnaba'yla Saul Kıbrıs'ta

⁴ Mukaddes Ruh tarafından yola çıkarılan Barnaba ve Saul, Selefkıye şehrine gittiler. Oradan da gemiyle Kıbrıs'a geçtiler. ⁵ Salamis şehrine varınca Yahudi havralarında Allah'ın kelâmını vazettiler. Yardımcı olarak Yuhanna Markos da onlarla birlikteydi.

⁶ Adayı baştanbaşa geçerek Baf şehrine kadar geldiler. Orada büyücü ve sahte peygamber Baryeşu adında bir Yahudi'yle karşılaştılar. ⁷ Baryeşu, adanın valisi Sergius Pavlus'a yakın biriydi. Sergius Pavlus akıllı bir adamdı. Barnaba'yla Saul'u çağırttı ve Allah'ın kelâmını dinlemek istedi. ⁸ Fakat kendisine 'Elimas', yani büyücü dedirten Baryeşu, onlara karşı koydu. Valiyi iman etmekten caydırmaya çalıştı. ⁹ Fakat Saul, yani Pavlus, Mukaddes Ruh'la dolu olarak gözlerini Elimas'a dikti. ¹⁰ Şöyle dedi: "Ey İblisin oğlu! Sen her türlü hile ve sahtekârlıkla dolusun; doğru olan her şeyin düşmanısın. Rab'bin doğru yolunu eğri göstermekten vazgeçmeyecek misin? ¹¹ İşte şimdi Rab cezanı verecek: kör olacaksın, bir süre gün ışığını göremeyeceksin."

Birdenbire Elimas'ın üzerine bir sis, bir karanlık çöktü. Etrafında elinden tutup kendisine yol gösterecek birilerini aramaya başladı.

¹² Olanları gören vali, Rab hakkında öğretilenlere hayran kaldı ve iman etti.

Pisidya Antakyası'nda

¹³ Pavlus ve beraberindekiler Baf'tan denize açıldılar. Pamfilya bölgesindeki Perge şehrine geldiler. Yuhanna onları orada bırakıp Kudüs'e döndü. ¹⁴ Pavlus ve Barnaba Perge'den yollarına devam ettiler ve Pisidya Antakyası isimli şehre vardılar. Şabat Günü havraya gittiler. ¹⁵ Tevrat ve peygamberlerin yazılarından parçalar okunduktan sonra, havranın önderleri onlara, "Kardeşler, cemaate vaaz etmek istiyorsanız, buyurun gelin" dediler.

¹⁶ Pavlus ayağa kalktı, cemaatin dikkatini çekmek için bir el işareti yaptı; sonra şöyle dedi: "İsrailli soydaşlarım ve Allah'tan korkan yabancılar, dinleyin. ¹⁷ Biz İsraillilerin ibadet ettiği Allah atalarımızı kayırdı. Onlar Mısır'da yabancı olarak yaşadılar. Fakat Allah onları bu süre içinde büyük bir halk yaptı. Sonra güçlü eliyle onları Mısır'dan çıkardı. ¹⁸ Yaklaşık kırk yıl boyunca çölde onlara katlandı. ¹⁹ Kenan diyarındaki yedi halkı ortadan kaldırdı ve onların topraklarını İsrail halkına miras olarak verdi. ²⁰ Bütün bunlar yaklaşık dört yüz elli yıl sürdü.

"Bundan sonra Allah peygamber Samuel'in zamanına kadar onlara önderler yetiştirdi. ²¹ Fakat halk bir kral istedi. Allah onlara Benyamin aşiretinden Kiş oğlu Saul'u kral yaptı. Samuel ve Saul kırk yıl hüküm sürdü. ²² Sonra Allah Saul'u tahttan indirdi, Davud'u kral yaptı. Onunla ilgili şahitlikte bulundu: 'İşay oğlu Davud'u gönlüme uygun bir adam olarak gördüm. O her istediğimi yapar.' ²³ Allah vaadini yerine getirdi, Davud'un soyundan İsrail'e bir kurtarıcı, yani İsa'yı gönderdi. ²⁴ İsa'nın gelişinden önce Yahya bütün İsrail halkını tövbe edip vaftiz olmaya çağırdı. ²⁵ Yahya vazifesini tamamladı ve şöyle dedi: 'Benim kim olduğumu sanıyorsunuz? Ben Mesih değilim. Fakat O benden sonra geliyor. Ben O'nun çarığının bağını çözmeye lâıyk değilim.'

²⁶ "Kardeşler, İbrahim'in soyundan gelenler ve Allah'tan korkan yabancılar, bu kurtuluş haberi bize verildi. ²⁷ Kudüs'te yaşayanlar ve onların ileri gelenleri İsa'nın kim olduğunu anlamadılar. Her Şabat Günü okunan peygamberlerin sözlerini anlamadılar. Böylece İsa'yı mahkûm ederek bu sözleri yerine getirmiş oldular. ²⁸ Ölüm cezasını gerektiren bir suç işlememişti; fakat Pilatus'tan O'nun idamını istediler. ²⁹ O'nunla ilgili yazılanları yerine getirdikten sonra O'nu çarmıhtan indirdiler ve mezara koydular. ³⁰ Fakat Allah O'nu ölümden diriltti. ³¹ İsa, Celile Bölgesi'nden Kudüs'e gelen şakirtlere günlerce görüldü. Bu kişiler şimdi halka O'nun şahitliğini yapıyorlar.

³²⁻³³ "Biz de size bu müjdeyi getiriyoruz: Allah atalarımıza verdiği vaadi, onların torunları olan bizler için yerine getirdi. İsa'yı ölümden diriltti. İkinci Mezmur'da da yazıldığı gibi:

'Sen benim oğlumsun,
bugün ben sana Baba oldum.'²

³⁴ "Allah İsa'yı asla çürümek üzere ölümden dirilttiğini şöyle belirtmiştir:

'Davud'a vaat ettiğim mukaddes nimetleri
size vereceğim.'³

³⁵ "Başka bir Mezmur'da da şöyle der:
'Sadık kulunu mezarda çürümeye bırakmayacaksın.'⁴

³⁶ "Davud yaşadığı çağda Allah'ın amacına hizmet etti. Sonra hayata gözlerini kapadı, atalarının yanına gömüldü ve mezarda çürüyüp gitti. ³⁷ Fakat İsa Mesih mezarda çürümedi; Allah O'nu ölümden diriltti. ³⁸ Kardeşler, şunu bilin, insanların günahları İsa sayesinde bağışlanacak. Musa'ya verilen şeriat sizi günahlarınızdan temizleyemez. ³⁹ Fakat iman eden herkes İsa vasıtasıyla bütün günahlarından temizlenir. ⁴⁰ Dikkat edin, peygamberlerin söyledikleri sizin başınıza gelmesin:

2 **13:32-33** Mezmurlar 2:7

3 **13:34** Yeşaya 55:3

4 **13:35** Mezmurlar 16:10

⁴¹ 'Bakın, ey alaycılar, şaşkına dönün ve yok olun!
Gününüzde öyle bir şey yapıyorum ki,
biri size anlatsa inanmazsınız.'"⁵

⁴² Pavlus'la Barnaba havradan ayrılırken halk onları bir sonraki Şabat Günü vaaz etmeye davet etti. Aynı konulardan bahsetmelerini istiyorlardı. ⁴³ Havra cemaati dağılınca Yahudilerin ve Yahudi dinine dönüp Allah'a ibadet edenlerin birçoğu Pavlus'la Barnaba'ya katıldı. Pavlus'la Barnaba onlarla konuşup devamlı Allah'ın lütfu altında yaşamaya teşvik ettiler.

⁴⁴ Bir sonraki Şabat Günü neredeyse bütün şehir ahalisi Rab'bin kelâmını dinlemek için toplanmıştı. ⁴⁵ Yahudiler kalabalığı görünce çok kıskandılar. Pavlus'a hakaret ettiler, söylediklerine karşı çıktılar. ⁴⁶ Fakat Pavlus ve Barnaba cesaretle karşılık verdiler: "Allah'ın kelâmını önce size bildirmemiz gerekiyordu. Fakat siz onu reddettiniz ve kendinizi ebedî hayata lâayık görmediniz. İşte bundan dolayı biz şimdi öteki halklara gidiyoruz. ⁴⁷ Çünkü Rab bize şöyle emretmiştir:

'Seni öteki halklara nur yaptım;
öyle ki, dünyanın dört bucağına kurtuluş götürsün.'"⁶

⁴⁸ Öteki halklardan olanlar bunu duyunca sevindiler ve Rab'bin kelâmını yücelttiler. Birçoğları iman etti. Bunlar ebedî hayata kavuşmak için tayin edilenlerdir.

⁴⁹ Böylece Rab'bin kelâmı bütün bölgede yayıldı. ⁵⁰ Fakat Yahudiler dindar ve muteber kadınları ve şehrin ileri gelen erkeklerini galeyana getirdiler, Pavlus'la Barnaba'ya karşı bir baskı hareketi başlatıp onları bölgenin dışına attılar. ⁵¹ Pavlus'la Barnaba onlara ikaz olsun diye ayaklarının tozunu silktiler ve Konya'ya gittiler. ⁵² Pisidya Antakyası'ndaki şakirtler ise sevinçle ve Mukaddes Ruh'la doluydu.

14

Pavlus ve Barnaba Konya'da

¹ Aynı şey Konya'da da oldu. Pavlus'la Barnaba havraya gittiler. Öyle etkili bir vaaz verdiler ki, hem Yahudilerden hem de Greklerden çok kişi iman etti. ² Fakat iman etmeyen Yahudiler öteki halklardan olanların zihinlerini bulandırdılar. Onları müminlere karşı kışkırttılar. ³ Pavlus ve Barnaba orada uzun süre kaldılar. Rab hakkında cesaretle konuştular. Rab de onlara alâmetler ve harikalar yapma kuvvetini verdi, lütfunu bildiren kendi kelâmına şahitlik etti. ⁴ Fakat şehir halkı ikiye bölündü. Bazıları Yahudilerin, bazıları da havarilerin tarafını tuttu.

5 **13:40-41** Habakuk 1:5

6 **13:47** Yeşaya 42:6; 49:6-7

⁵ Yahudilerle öteki halklardan olan bazıları, ileri gelenlerin desteğiyle Pavlus ve Barnaba'yı dövüp taşlamaya kalktılar. ⁶ Pavlus'la Barnaba bunu duyunca kaçtılar; Likaonya bölgesinin Listra ve Derbe şehirlerine ve çevre bölgelere gittiler. ⁷ Oralarda da kurtuluş müjdesini vazetmeye devam ettiler.

Pavlus Listra şehrinde

⁸ Listra şehrinde ayakları sakat bir adam vardı. Doğuştan kötürümdü. Hiç yürüyememişti. ⁹ Pavlus'un söylediklerini dinledi. Pavlus onu dikkatle süzdü. Şifa bulacağına imanı olduğunu gördü. ¹⁰ Yüksek sesle, "Ayağa kalk!" dedi. Adam yerinden fırlayıp yürümeye başladı.

¹¹ Kalabalık Pavlus'un ne yaptığını görünce Likaonya dilinde, "İlâhlar insan olup aramıza inmiş!" diye haykırdı. ¹² Barnaba'ya Zeus⁷, sözcü olduğu için Pavlus'a Hermes⁸ adını taktılar. ¹³ Zeus'un tapınağı şehrin hemen dışındaydı. Tapınağın rahibi şehir kapılarına boğalar ve çelenkler getirdi. Halkla birlikte havarilere kurban adamak istedi.

¹⁴ Fakat havariler, yani Barnaba'yla Pavlus bunu duyunca üzüntüden giysilerini yırttılar, kalabalığın içine daldılar. ¹⁵ Şöyle haykırdılar: "Efendiler, neden böyle şeyler yapıyorsunuz? Biz de sizin gibi insanız. Yaradılışımız aynı. Size kurtuluş yolunu müjdeliyoruz. Bu boş şeylere inanmaktan vazgeçin. Yeri, göğü, denizi ve bunların içindeki her şeyi yaratan, hayat kaynağı olan Allah'a dönün. ¹⁶ Geçmiş çağlarda Allah bütün halkların bildikleri yoldan gitmelerine izin verdi. ¹⁷ Fakat yaptığı iyiliklerle hep varlığını kanıtlamıştır. Gökten yağmur yağdırır, mevsiminde ürün verir. Karnınızı doyurur, yüreğinizi sevinçle doldurur." ¹⁸ Pavlus ve Barnaba bu sözlerle bile halkın kendilerine kurban sunmasını zor engellediler.

¹⁹ Bundan sonra Antakya'dan ve Konya'dan gelen bazı Yahudiler, halkı kendi taraflarına çekip Pavlus'u taşladılar. Onu ölmüş sanarak şehrin dışına sürüklediler. ²⁰ Fakat şakirtler çevresine toplanınca Pavlus ayağa kalktı ve şehre döndü. Ertesi gün Barnaba'yla birlikte Derbe şehrine gitti.

Antakya'ya dönüş

²¹ Pavlus'la Barnaba Derbe'de de kurtuluş müjdesini vazettiler. Birçok şakirtleri oldu. Daha sonra Listra, Konya ve Antakya'ya döndüler. ²² Oradaki şakirtlere cesaret verdiler. İmana bağlı kalmaları için onları teşvik ettiler. "Allah'ın Hükümranlığı'na girmek için birçok sıkıntıdan geçeceğiz" dediler. ²³ Pavlus ve Barnaba müminlerin her cemaatine önderler seçtiler. Oruç tutup dua ettiler. Sonra cemaat önderlerini, iman ettikleri Rab'be emanet ettiler.

⁷ **14:12 Zeus** Greklerin inanışına göre en büyük ilâh.

⁸ **14:12 Hermes** Grek inancında Zeus'un özel yardımcısı ve sözcüsü olan ilâh.

²⁴ Pisidya bölgesinden geçerek Pamfilya İli'ne geldiler. ²⁵ Perge şehrinde Allah'ın kelâmını vazettikten sonra Antalya'ya gittiler. ²⁶ Oradan gemiyle Antakya'ya döndüler. Bütün bu yerleri ziyaret etmeleri için Allah'ın lütfuyla buradan uğurlanmışlardı. ²⁷ Antakya'ya vardıklarında cemaati bir araya getirdiler. Allah'ın kendileri vasıtasıyla neler yaptığını, diğer halklara iman kapısını nasıl açtığını anlattılar. ²⁸ Orada şakirtlerin yanında uzun süre kaldılar.

15

Kudüs'teki toplantı

¹ Yahudiye diyarından gelen bazı kişiler Antakya'daki mümin kardeşlere şu telkinde bulundular: "Eğer Musa'nın töresine göre sünnet olmazsanız kurtulamazsınız." ² Pavlus'la Barnaba onlarla çekiştiler, şiddetle tartıştılar. Sonunda Pavlus'la Barnaba'nın birkaç müminle birlikte Kudüs'e gitmeleri kararlaştırıldı. Bu meseleyi havarilerle ve cemaatin öteki önderleriyle görüşeceklerdi. ³ Antakya'daki cemaat tarafından uğurlandılar. Fenike ve Samiriye bölgelerinden geçtiler. Buralarda olanlara, Yahudi olmayan birçok kişinin Allah'a nasıl döndüğünü etraflıca anlattılar. Müminler bunu duyunca sevindiler. ⁴ Kudüs'e vardıklarında havariler ve öbür önderler dâhil, bütün cemaat onları hoş karşıladılar. Pavlus ve yanındakiler Allah'ın kendileri vasıtasıyla yapmış olduğu her şeyi anlattılar.

⁵ Fakat Ferisi mezhebinden bazı müminler kalkıp şöyle dediler: "Bu yabancıları sünnet etmek, Musa'ya verilen şeriata uymalarını emretmek gerekir."

⁶ Havarilerle öteki önderler bu meseleyi görüşmek için toplandılar. ⁷ Uzun bir tartışmadan sonra Petrus ayağa kalktı ve şöyle dedi: "Mümin kardeşlerim, biliyorsunuz, öteki halklar kurtuluş müjdesini benim ağzımdan duyup iman etsinler diye Allah uzun zaman önce aranızdan beni seçti. ⁸ Allah herkesin yüreğini bilir; Mukaddes Ruh'u tıpkı bize verdiği gibi öteki halklara da verdi. Böylece onları kabul ettiğini gösterdi. ⁹ Onlarla bizim aramızda hiçbir ayırım yapmadı. İman ettikleri için kalplerini temiz kıldı. ¹⁰ Şeriat ağır bir yük gibidir. Öyleyse neden şakirtlerin üstüne bu ağır yükü koyarak Allah'ı kızdırıyorsunuz? Bu yükü ne biz taşıyabildik ne de atalarımız. ¹¹ Bizler, Rab İsa'nın lütfuyla kurtulduğumuza inanıyoruz; öteki halklar da öyle kurtulacak."

¹² Bunun üzerine bütün cemaat sustu; Barnaba'yla Pavlus'u dinlemeye başladı. Barnaba'yla Pavlus, Allah'ın kendileri vasıtasıyla öteki halklar arasında nasıl alâmetler ve harikalar yaptığını anlattılar. ¹³ Onlar konuşmalarını bitirince Yakub söz alıp şöyle dedi: "Mümin kardeşlerim, beni dinleyin. ¹⁴ Simun Petrus bize Allah'ın öteki halklara ilk kez nasıl ilgi gösterdiğini, onlardan kendine ait olacak bir halk çıkardığını anlattı.

¹⁵ Peygamberlerin sözleri de bunu doğrular. Nitekim Tevrat şöyle der:

¹⁶ 'Rab diyor ki, bundan sonra geri döneceğim,
Davud'un yıkılmış meskenini yeniden bina edeceğim.

Onun yıkıntılarını onarıp onu tekrar ayağa kaldıracağım.

¹⁷ Öyle ki, geriye kalan insanlar, bana ait olmaya çağıracağım bütün halklar, beni arasınlar.

¹⁸ Bunları ezelden beri bildiren Rab işte böyle diyor.¹⁹

¹⁹ "Bu sebeple, bence Allah'a dönen yabancılara güçlük çıkarmamalıyız. ²⁰ Ancak putlara adanıp murdar hale gelen kurban etinden, fuhuştan, boğularak öldürülen hayvanların etinden ve kanı süzülmemiş etten sakınmaları gerekir. Onlara bu kaideleri açıklayan bir mektup yazmalıyız. ²¹ Zaten Musa'ya verilen Tevrat çok eski zamanlardan beri her şehirde vazedilmektedir; her Şabat Günü havralarda okunmaktadır."

Yahudi olmayan müminlere mektup

²² Sonra havariler ve öbür önderler bütün cemaatin tasvibiyle aralarından bazı kişiler seçtiler. Onları Pavlus ve Barnaba'yla birlikte Antakya'ya göndermeye karar verdiler. Mümin kardeşlerin önde gelenlerinden Barsabba denilen Yahuda ile Silas'ı seçtiler. ²³ Onlarla şu mektubu yolladılar:

"Mümin kardeşleriniz olan biz havariler ve öbür önderler, Antakya, Suriye ve Kilikya bölgesinde bulunan sizlere, yani Yahudi olmayan mümin kardeşlere selâm ederiz. ²⁴ Bizden bazı kişilerin sizi sözleriyle rahatsız ettiğini, aklınızı karıştırdığını duyduk. Onları biz göndermedik.

²⁵ Bu sebeple, oybirliğiyle bazı kişileri seçtik ve sevgili mümin kardeşlerimiz Barnaba ve Pavlus'la onları size göndermeye karar verdik.

²⁶ Barnaba ve Pavlus, Efendimiz İsa Mesih'in adı uğruna canlarını tehlikeye atan kişilerdir. ²⁷ Size Yahuda ile Silas'ı da gönderiyoruz. Onlar aynı şeyleri size sözlü olarak anlatacaklar. ²⁸ Şu kaidelerin dışında size herhangi bir şey yüklememeyi Mukaddes Ruh ve biz uygun gördük:

²⁹ Putlara sunulan kurbanların etinden, kanı süzülmemiş etten, boğularak öldürülen hayvanların etinden ve fuhuştan sakınmalısınız. Bunlardan uzak durursanız, iyi edersiniz. Hoşça kalın."

³⁰ Barnaba, Pavlus, Yahuda ve Silas yola çıktılar ve Antakya'ya gittiler. Cemaati topladılar, mektubu onlara verdiler. ³¹ İmanlılar mektubu okudular; içindeki cesaret verici sözlere sevindiler. ³² Kendileri peygamber olan Yahuda ve Silas, birçok konuşma yaptılar. Mümin kardeşleri cesaretlendirdiler, imanlarını pekiştirdiler. ³³⁻³⁴ Yahuda ve Silas bir süre orada kaldılar. Sonra mümin kardeşler tarafından selâmetle uğurlandılar. Kendilerini buraya göndermiş olanların yanına döndüler.

³⁵ Pavlus'la Barnaba ise Antakya'da kaldılar. Birçoklarıyla birlikte vazedip Rab'bin kelâmını müjdelediler.

Pavlus'la Barnaba arasındaki anlaşmazlık

³⁶ Bir süre sonra Pavlus Barnaba'ya şöyle dedi: "Haydi Rab'bin kelâmını vazettiğimiz şehirlere dönelim. Mümin kardeşleri ziyaret edelim, nasıl olduklarını görelim."

³⁷ Barnaba, Markos denilen Yuhanna'yı da yanlarında götürmek istedi. ³⁸ Fakat Markos daha önce Pamfilya ilinde onları yüzüstü bırakıp gitmişti. Hizmete devam etmemişti. Bu yüzden Pavlus onu yanlarında götürmek istemedi. ³⁹ Pavlus'la Barnaba'nın arasında ciddi bir anlaşmazlık çıktı. Sonuçta ayrıldılar. Barnaba Markos'u aldı ve Kıbrıs'a doğru yelken açtı. ⁴⁰ Pavlus ise Silas'ı seçti. Mümin kardeşler tarafından Rab'bin lütfuna emanet edildikten sonra yola çıktı. ⁴¹ Suriye ve Kilikya'yı dolaşarak cemaatleri imanda pekiştirdi.

16

Timoteos, Pavlus'la Silas'a katılıyor

¹ Pavlus, Derbe ve Listra şehirlerine de uğradı. Listra'da Timoteos adında bir şakirt vardı. Annesi mümin bir Yahudi, babası ise Grek'ti. ² Listra ve Konya'daki mümin kardeşler ondan takdirle söz ediyorlardı. ³ Pavlus Timoteos'u yanında götürmek istedi. Oralarda bulunan Yahudiler yüzünden onu sünnet ettirdi. Çünkü hepsi babasının Grek olduğunu biliyordu. ⁴ Pavlus, Silas ve Timoteos şehir şehir dolaştılar. Kudüs'teki havarilerle ileri gelenlerin aldığı kararları müminlere anlattılar. Bu kararlara itaat etmelerini istediler. ⁵ Böylece cemaatlerin imanı pekişti, sayıları günden güne arttı.

Pavlus'un Makedonya'yla ilgili düşü

⁶ Pavlus'la arkadaşları Friky ve Galatya bölgelerine doğru yola çıktılar. Çünkü Mukaddes Ruh, Allah kelâmını Asya ilinde vazetmelerini engellemişti. ⁷ Misya bölgesine geldiklerinde Bitinya iline geçmek istediler. Fakat İsa'nın Ruhu onlara izin vermedi. ⁸ Bunun üzerine Misya'dan geçip Troas şehrine gittiler. ⁹ O gece Pavlus bir düş gördü. Karşısında Makedonyalı bir adam durmuş, ona yalvarıyordu: "Makedonya'ya geç ve bize yardım et" diyordu. ¹⁰ Pavlus'un gördüğü bu düş uyarınca Makedonya'ya gitmek için derhal bir gemi aradık. Çünkü Allah'ın bizi, kurtuluş müjdesini oradakilere vazetmeye çağırdığı sonucuna varmıştık.

Lidya'nın iman etmesi

¹¹ Troas'tan gemiyle ayrılıp doğru Semadirek adasına yöneldik. Ertesi gün de Neapolis şehrine vardık. ¹² Oradan da Filipi şehrine geçtik. Burası bir Roma yerleşim merkeziydi; Makedonya'nın o bölgesinde önemli bir şehirdi. Birkaç gün orada kaldık.

¹³ Şabat Günü şehir kapısından çıkıp ırmak kıyısına gittik. Orada bir dua yeri olacağını düşündük. Oturduk, orada toplanmış olan kadınlarla konuşmaya başladık. ¹⁴ Bizi dinleyenler arasında Lidya adında bir kadın vardı. Tiyatira şehrendendi, mor kumaş ticareti yapardı. Allah'a ibadet eden biriydi. Pavlus'un söylediklerine dikkat etmesi için Rab onun yüreğini açtı. ¹⁵ Lidya, ev halkıyla birlikte vaftiz olduktan sonra bizi evine çağırdı. "Beni Rab'be sadık biri sayıyorsanız, gelin, evimde kalın" dedi; bizi ikna etti.

Pavlus'la Silas hapiste

¹⁶ Bir gün dua yerine giderken köle bir kızla karşılaştık. Bu kız falcılık ruhuna esir olmuştu, gelecekte haber vererek efendilerine bir hayli kazanç sağlıyordu. ¹⁷ Peşimize takıldı ve durmadan, "Bu adamlar yüceler yücesi Allah'ın kullarıdır! Size kurtuluş yolunu bildiriyorlar!" diye bağırdı. ¹⁸ Günlerce bunu yaptı. Sonunda Pavlus öyle rahatsız oldu ki, dönüp ruha, "İsa Mesih'in adıyla sana emrediyorum, bu kızın içinden çık!" dedi. Ruh hemen kızın içinden çıktı.

¹⁹ Kızın efendileri para kazanma umutlarının yok olduğunu gördüler. Bu sebeple Pavlus'la Silas'ı yakaladılar, çarşı meydanına, yetkililerin önüne sürüklediler. ²⁰ Onları Romalı yargıçların huzuruna çıkartarak şöyle dediler: "Bu Yahudiler şehrimizi allak bullak ettiler. ²¹ Bazı adetler yayıyorlar; biz Romalıların bunları kabul etmesi ve yerine getirmesi caiz değildir."

²² Halk da Pavlus'la Silas'a yapılan saldırıya katıldı. Yargıçlar onların giysilerinin yırtılıp sıyrılması ve değnekle dövülmeleri için emir verdiler.

²³ Onları iyice dövdürdükten sonra hapse attılar. Zindancıya onları sıkı şekilde koruma altında tutmasını emrettiler. ²⁴ Zindancı bu emri aldıktan sonra onları zindanın en emniyetli hüccresine attı. Ayaklarını tomruğa vurdu.

²⁵ Gece yarısına doğru Pavlus'la Silas dua ediyor, Allah'a ilâhilerle hamdediyorlardı. Öbür mahpuslar da onları dinliyordu. ²⁶ Birdenbire öyle şiddetli bir deprem oldu ki, zindan temelden sarsıldı. Aniden bütün kapılar açıldı, herkesin zincirleri çözüldü. ²⁷ Zindancı uyandı. Zindan kapılarını açık görünce kılıcını çekti ve canına kıymak istedi. Çünkü mahpusların kaçtığını sanmıştı. ²⁸ Fakat Pavlus, "Kendine zarar verme, hepimiz buradayız!" diye seslendi.

²⁹ Zindancı ışık getirtti ve içeri daldı. Titreyerek Pavlus'la Silas'ın önünde yere kapandı. ³⁰ Onları dışarı çıkarttı. "Efendiler, kurtulmak için ne yapmalıyım?" diye sordu.

³¹ Onlar, "Rab İsa'ya iman et, sen de ev halkın da kurtulursunuz" dediler. ³² Sonra zindancıya ve ev halkının hepsine Rab'bin kelâmını vazettiler. ³³ Zindancı gecenin o saatinde onları su bulunan yere götürüp yaralarını yıkadı. Sonra kendisi ve ev halkı hemen vaftiz oldu. ³⁴ Pavlus'la Silas'ı zindanın üstündeki evine çıkardı ve onlara yemek ikram etti. Bütün ailesiyle birlikte büyük sevinç içindeydi. Çünkü Allah'a iman etmişlerdi.

³⁵ Sabah olunca yargıçlar infaz memurlarını gönderdiler. Zindancıya, "O adamları serbest bırak" dediler.

³⁶ Zindancı bu sözleri Pavlus'a bildirdi. "Yargıçlar serbest bırakılmanız için haber yollamış. Şimdi çıkabilirsiniz, selâmet içinde gidin" dedi.

³⁷ Fakat Pavlus infazcılara şöyle dedi: "Roma vatandaşı olmamıza rağmen, bizi yargılamadan herkesin önünde dövdüler ve hapse attılar. Şimdi bizi gizlice mi kovuyorlar? Kesinlikle olmaz! Kendileri gelmeli ve bizi alıp çıkarmalılar."

³⁸ Adamlar bu sözleri yargıçlara bildirdi. Yargıçlar Pavlus'la Silas'ın Roma vatandaşı olduğunu duyunca korktular. ³⁹ Gelip özür dilediler. Sonra onları dışarı çıkarttılar ve şehirden ayrılmalarını rica ettiler.

⁴⁰ Pavlus'la Silas hapisaneden çıkınca Lidya'nın evine gittiler. Orada mümin kardeşlerle görüştüler. Onları cesur olmaya teşvik ettiler, sonra da şehirden ayrıldılar.

17

Pavlus ve Silas Selanik'te

¹ Pavlus ve Silas, Amfipolis ve Apollonya şehirlerinden geçerek Selânik'e geldiler. Burada Yahudilerin bir havrası vardı. ² Pavlus, her zamanki gibi, ibadet için onlara katıldı; ³ üst üste üç Şabat Günü onlarla Tevrat üzerinde tartıştı, Tevrat'ı tefsir etti. Mesih'in acı çekmesi ve ölümden dirilmesi gerektiğini gösterdi. 'Sizlere duyurmakta olduğum bu İsa, Mesih'tir' dedi. ⁴ Yahudilerin bazıları, Allah'a ibadet eden bir sürü Grek ve ileri gelen birçok kadın da ikna oldular ve Pavlus'la Silas'a katıldılar.

⁵ Fakat inanmayan Yahudiler bunu kıskandı. Pazaryerinden bazı kötü insanları topladılar. Bir güruh oluşturup şehirde kargaşalık çıkarttılar. Yason'un evine saldırdılar. Çünkü Pavlus ile Silas orada kalıyordu. Onları halkın önüne çıkarıp yargılamak istiyorlardı. ⁶ Onları bulamayınca Yason'la bazı müminleri şehrin ileri gelenlerinin önüne sürüklediler. "Bu insanlar dünyayı altüst ettiler, şimdi de buraya geldiler. ⁷ Yason onları evine aldı. Onların hepsi imparatorun emirlerine karşı geliyorlar. İsa adında başka bir kral olduğunu söylüyorlar" diye bağırıyorlardı. ⁸ Kalabalık ve şehir yöneticileri bunu duyunca telaşlandılar. ⁹ Sonunda Yason ve diğerlerini kefaletle serbest bıraktılar.

Pavlus ve Silas Veriya şehrinde

¹⁰ Müminler hemen o gece Pavlus'la Silas'ı Veriya şehrine gönderdiler. Pavlus ile Silas oraya varınca havraya gittiler. ¹¹ Veriya'daki Yahudiler Selânik'tekilerden daha açık fikirliydi. Allah'ın kelâmını büyük ilgiyle karşıladılar. Her gün Tevrat'ı okuyorlardı. İşittiklerinin doğru olup olmadığını araştırıyorlardı. ¹² Sonuçta birçok Yahudi ve çok sayıda itibarlı Grek kadın ve erkek iman etti.

¹³ Pavlus Veriya'da da Allah'ın kelâmını vazetti. Selanikli Yahudiler bunu duyunca oraya da geldiler ve halkı Pavlus'a karşı kışkırtıp galeyana getirdiler. ¹⁴ Müminler Pavlus'u hemen deniz kıyısına yolladılar. Silas ile Timoteos ise Veriya'da kaldılar. ¹⁵ Pavlus'a refakat edenler onu Atina'ya kadar götürdüler, onu orada bıraktılar. Pavlus onlara talimatlar verdi; Silas'la Timoteos'u bir an önce yanına göndermelerini istedi. Onlar da Veriya'ya geri döndüler.

Pavlus Atina'da

¹⁶ Pavlus, Silas'la Timoteos'u Atina'da bekledi. Bu arada şehrin putlarla dolu olduğunu gördü; yüreği burkuldu. ¹⁷ Bu sebeple havrada Yahudilerle ve Allah'a ibadet eden yabancılarla görüşüp tartıştı. Ayrıca her gün pazaryerine gidip karşılaştığı insanlarla konuştu. ¹⁸ Bazı Epikürcü¹⁰ ve Stoacı¹¹ filozoflar onunla atışmaya başladılar. Bazıları, "Bu lafebese ne demek istiyor?" diye sordu. Bazıları da, "Galiba yabancı ilâhların tellallığını yapıyor" dedi. Çünkü Pavlus, İsa'yla ve dirilişle ilgili haberi duyuruyordu. ¹⁹ Onlar Pavlus'u alıp Atina Meclisi'nin toplandığı Ares Tepesi'ne götürdüler. Ona, "Vazettiğin bu yeni konular nedir, açıklar mısın?" diye sordular. ²⁰ "Kulağımıza yabancı gelen şeylerden bahsediyorsun. Bunların anlamını öğrenmek istiyoruz" dediler. ²¹ Bütün Atinalılar ve şehirde yaşayan yabancılar, yeni fikirleri dinleyip tartışmayı severlerdi. Bütün vakitlerini bu şekilde geçirirlerdi.

²² Pavlus, Ares Tepesi Meclisi'nin huzuruna çıktı; şunları söyledi: "Ey Atinalılar, her bakımdan çok dindar olduğunuzu görüyorum.

²³ Şehrinizi dolaştım. İbadet ettiğiniz şeyleri incelerken üzerinde, 'Meçhul İlâha' diye yazılmış bir sunağa bile rastladım. Bilmeden ibadet ettiğiniz bu ilâhı ben size tanıyayım.

²⁴ "O, dünyayı ve içindeki her şeyi yaratan Allah'tır. O, yeryüzünün ve göğün Efendisi'dir. İnsan eliyle yapılmış mabetlerde oturmaz. ²⁵ O'nun bir şey yapmak için insanın yardımına ihtiyacı yoktur. Herkese hayat, nefes ve her şeyi veren O'dur. ²⁶ Allah, tek insandan bütün halkları yarattı ve onları yeryüzünün her yanına yerleştirdi. Halkların sürelerini ve yerleşecekleri bölgelerin sınırlarını önceden tespit etti. ²⁷ Bunu, insanlar kendisini arasın ve el yordamıyla bulabilsin diye yaptı. Aslında Allah hiçbirimizden uzak değildir. ²⁸ 'O'nda yaşarız, O'nda hareket ederiz, O'nda varız.' Bazı şairleriniz de şöyle der: 'Biz de O'nun soyundanız.'

²⁹ "Allah'ın soyundan olduğumuz için ilâhî cevheri altın, gümüş, ya da taştan bir nesneymiş gibi düşünmemeliyiz. O, insan sanatı ve hayal gücüyle yaratılmış bir şey değildir. ³⁰ Allah, geçmiş çağlardaki cahilliklere göz yumdu; fakat şimdi her yerde insanlara tövbe etmelerini emrediyor.

10 **17:18 Epikürcü** Grek filozofu Epikür'ün (İ.Ö. 341-270) düşüncelerini benimseyen kişi. Buna göre ruh beden gibi ölümlüdür, yeryüzündeki hayattan başka hayat yoktur. Kişi mutluluğu ruh huzurunda aramalıdır.

11 **17:18 Stoacı** Kişinin, mutluluğu ancak bütün acılar ve zevklerden kaçınmakla bulabileceğini savunan Grek filozofu Zenon'un (İ.Ö. 335-263) düşüncelerini benimseyen kişi.

³¹ Çünkü dünyaya hükmedeceği günü tespit etti. Bunu tayin ettiği Kişi vasıtasıyla adaletle yapacaktır. Bu Kişi'yi ölümden diriltmekle bunu herkese ispatlamıştır."

³² Ölülerin dirilişinden söz edildiğini duyan meclis üyeleri alay etti. Bazıları da, "Seni bu konuda bir daha dinlemek isteriz" dedi. ³³ Bunun üzerine Pavlus meclisten ayrıldı. ³⁴ Birkaç kişi ona katıldı ve iman etti. Bunların arasında meclis üyesi Dionisios, Damaris adında bir kadın ve birkaç kişi daha vardı.

18

Pavlus Korint şehrinde

¹ Bundan sonra Pavlus Atina'dan ayrıldı, Korint şehrine gitti.

² Orada Akvila adında bir Yahudiyi buldu. Akvila, Pontus bölgesinde doğmuştu. Kısa bir süre önce karısı Priskilla'yla İtalya'dan gelmişlerdi. Çünkü İmparator Klavdius bütün Yahudilerin Roma'yı terk etmesini emretmişti. Pavlus Akvila'yla Priskilla'yı görmeye gitti. ³ Onlarla kalıp birlikte çalıştı. Çünkü aynı işi yapıyorlardı; meslekleri çadırcılıktı. ⁴ Pavlus, her Şabat Günü havrada hem Yahudilerle hem de Greklerle konuşup tartışıyor, onları ikna etmeye çalışıyordu.

⁵ Silas'la Timoteos Makedonya'dan geldiler. O zaman Pavlus bütün zamanını Allah'ın kelâmını vazetmeye verdi. Yahudilere İsa'nın Mesih olduğuna dair şahitlik etti. ⁶ Fakat Yahudiler ona karşı gelip küfrettiler. Pavlus bu tutumu kınamak için giysilerinin tozunu silkerek şöyle dedi: "Günahı boynunuza! Akıbetinizden ben sorumlu değilim. Artık öteki halklara gideceğim." ⁷ Pavlus oradan ayrıldı. Allah'a ibadet eden Titius Yustus adlı birinin evine gitti. Yustus'un evi havranın bitişiğindedi.

⁸ Havranın önderi Krispus bütün ev halkıyla birlikte Rab İsa'ya iman etti. Pavlus'u dinleyen Korintlilerin birçoğu da iman ettiler ve vaftiz oldular.

⁹ Bir gece Rab düşte Pavlus'a şöyle dedi: "Korkma, konuş, susma!

¹⁰ Ben seninle birlikteyim. Kimse sana dokunmayacak, zarar vermeyecek. Çünkü bu şehirde benim halkım çoktur." ¹¹ Böylece Pavlus orada bir buçuk yıl kaldı. Bu sürede halka Allah'ın kelâmını vazetti.

¹² Gallio'nun Ahaya valisi olduğu sıralarda Yahudiler birleşip Pavlus'a karşı harekete geçtiler. Onu mahkemeye çıkardılar. ¹³ "Bu adam insanları kandırıyor, Allah'a ibadet konusunda şeriatımıza ters gelen şeyler vaz ediyor" dediler.

¹⁴ Pavlus tam konuşmaya başlayacaktı ki, Gallio Yahudilere şöyle dedi: "Ey Yahudiler, davanız ciddi bir suç ya da cinayetle ilgili olsaydı, sizi sabırla dinlerdim. ¹⁵ Fakat bu tartışmalar sadece kelimeler, isimler ve kendi şeriatınızla ilgilidir. O yüzden bu meseleyi kendiniz halledin. Ben böyle şeylere yargıçlık etmek istemem." ¹⁶ Sonra Gallio onları mahkemenin önünde dövdü. ¹⁷ Onlar da havranın önderi Sostenes'i yakalayıp mahkemenin önünde dövdüler. Fakat Gallio bu olup bitenlere hiç aldırmadı.

Pavlus Antakya'ya dönüyor

¹⁸ Pavlus müminlerle bir süre daha kaldı. Sonra onlardan ayrıldı, Suriye'ye gitmek üzere gemiyle yola çıktı. Priskilla ve Akvila da onunla birlikteydi. Adakta bulunmuş olduğu için gitmeden önce Kenhere şehrinde saçlarını kestirdi. ¹⁹ Sonra Efes'e gittiler. Pavlus, Priskilla ve Akvila'yı orada bıraktı. Kendisi ise havraya gidip Yahudilerle tartıştı. ²⁰ Daha uzun bir süre kalmasını istediler. Fakat Pavlus kabul etmedi. ²¹ Onlardan ayrılırken, "Allah izin verirse yanınıza yine döneceğim" dedi. Sonra Efes'ten denize açıldı.

²² Sezariye şehrine vardı, oradan da Kudüs'e gitti. Oradaki cemaati ziyaret etti. Sonra da Antakya'ya geçti. ²³ Antakya'da bir süre kaldı. Sonra oradan ayrıldı. Galatya ve Frikya bölgelerini dolaştı. Bütün şakirtlerin imanda pekişmesine yardım etti.

Apollos, Efes ve Korint'te

²⁴ Bu arada Apollos adında bir Yahudi Efes'e gitti. İskenderiye doğumluydu. Mükemmel bir hatipti. Tevrat'ı çok iyi biliyordu. ²⁵ Rab'bin yolu hakkında eğitim görmüştü. Coşkun bir ruhla konuşuyordu. Sadece Yahya'nın yaptığı vaftizle ilgili hakikatleri biliyordu; fakat İsa'yla ilgili hakikatleri de doğru şekilde vazedyordu. ²⁶ Havrada cesaretle konuşmaya başladı. Konuşmasını dinleyen Priskilla ile Akvila onu evlerine davet ettiler. Allah yolunu ona daha doğru biçimde açıkladılar.

²⁷ Apollos, Ahaya iline gitmek istedi; Efes'teki müminler de onu teşvik ettiler. Ahaya'daki şakirtlere mektup yazdılar, onu iyi karşılamalarını istediler. Apollos oraya varınca iman etmiş olanlara Allah'ın lütfuyla çok yardım etti. ²⁸ Halkın önünde Yahudilerin iddialarını açık şekilde çürüttü. Tevrat'tan okuyarak İsa'nın Mesih olduğunu gösterdi.

19

Pavlus Efes'te

¹ Apollos Korint'teyken Pavlus İç Anadolu'dan geçti. Efes'e vardı, orada bazı şakirtleri buldu. ² Onlara, "İman ettiğiniz zaman Mukaddes Ruh'u aldınız mı?" diye sordu.

"Mukaddes Ruh'tan haberimiz yok ki!" dediler.

³ Pavlus, "O zaman neye dayanarak vaftiz oldunuz?" diye sordu.

"Yahya'nın vaazına dayanarak vaftiz olduk" cevabını verdiler.

⁴ Pavlus şöyle dedi: "Yahya insanları tövbe ettiklerinin işareti olarak vaftiz ederdi. Halka kendisinden sonra gelecek Olan'a inanmalarını söyledi. Bu gelecek olan İsa'dır." ⁵ Onlar bunu duyunca Rab İsa'nın adıyla vaftiz oldular. ⁶ Pavlus onlara dokunup takdis edince Mukaddes Ruh üzerlerine indi. Ruhanî dillerle konuşmaya başladılar, peygamberlik mevhibesini aldılar. ⁷ Yaklaşık on iki kişiydiler.

⁸ Pavlus havraya gitti. Üç ay boyunca cesaretle konuştu. Oradakilerle tartıştı. Allah'ın hükümranlığı konusunda onları ikna etmeye çalıştı. ⁹ Fakat bazıları inat ettiler. İnanmayı reddettiler; İsa'nın yolunu halkın önünde kötülemeye başladılar. Bunun üzerine Pavlus onlardan ayrıldı. Şakirtleri de yanında götürdü. Her gün Tiranus'un dershanesinde tartışmalar yaptı. ¹⁰ Bu böyle iki yıl sürdü. Böylece hem Yahudi hem Grek, Asya ilinde yaşayan herkes Rab'bin kelâmını işitti.

¹¹ Allah Pavlus'un eliyle olağanüstü mucizeler yapıyordu.

¹² Pavlus'un kullandığı mendil ve peştemallar bile hasta olanlara götürülüyor, hastalar şifa buluyordu, cinler içlerinden çıkıyordu.

¹³ Bazı Yahudiler de çevrede dolaşıp cin kovmakla uğraşıyorlardı. Cinlileri Rab İsa'nın adını kullanarak kurtarmaya çalıştılar. "Pavlus'un vazettiği İsa'nın adıyla size emrediyoruz!" diyorlardı. ¹⁴ Skeva adlı bir Yahudi başrahabin yedi oğlu da bunu yapıyordu.

¹⁵ Bir gün cinli bir adamla uğraşıyorlardı. Adam cinin etkisiyle onlara şöyle dedi: "İsa'yı tanıyorum, Pavlus'u da biliyorum, fakat siz kimsiniz?" ¹⁶ Ardından adam onlara saldırdı. Hepsini dövüp yere serdi. Adamın evinden çıplak ve yaralı olarak kaçtılar.

¹⁷ Bu olayın haberi Efes'te yaşayan bütün Yahudilerle Greklere ulaştı. Hepsinin içine bir korku düştü, Rab İsa'nın adı büyük hürmet kazandı. ¹⁸ İman edenlerin birçoğu gelip yaptıkları kötülükleri açık açık itiraf ettiler. ¹⁹ Büyücülük yapmış olanların birçoğu da kitaplarını getirdiler, herkesin önünde yaktılar. Kitapların elli bin gümüş değerinde olduğunu hesapladılar. ²⁰ Böylelikle Rab'bin kelâmı kudretle yayılıyor, tesiri artıyordu.

²¹ Bu olaylardan sonra Pavlus Makedonya ve Ahaya illerinden geçip Kudüs'e gitmeye karar verdi. "Oraya gittikten sonra Roma'yı da görmeliyim" dedi. ²² Yardımcılarından ikisini, Timoteos ile Erastus'u Makedonya'ya gönderdi. Kendisi bir süre daha Asya ilinde kaldı.

Efes'te kargaşalık

²³ O sırada Efes'te İsa'nın yolu hakkında ciddi bir kargaşa çıktı. ²⁴ Demetrios adlı bir kuyumcu vardı. Artemis¹² Mabedi'nin gümüşten maketlerini yapardı, zanaatkârlara bir hayli iş sağlardı. ²⁵ Zanaatkârları ve ilgili işlerle uğraşanları bir araya topladı, onlara şöyle dedi: "Efendiler, bu işten çok para kazandığımızı biliyorsunuz. ²⁶ Fakat bu Pavlus denen adamın neler yaptığını görüyor ve duyuyorsunuz. Efes'te ve neredeyse bütün Asya ilinde birçok kişiyi kandırdı, yoldan saptırdı. Onlara elle yapılan putların gerçek ilâh olmadıklarını söylüyor. ²⁷ Tehlike sadece bu sanatımızın itibardan düşmesiyle kalmıyor, büyük ilâhemiz Artemis'in Mabedi de hiçe sayılabilir. Hatta bütün Asya ilinin ve dünyanın ibadet ettiği ilâhe bile ululuğunu kaybedebilir."

²⁸ Oradakiler bunu duyunca öfkeyle doldular. "Efeslilerin ilâhesi Artemis uludur!" diye bağışmaya başladılar. ²⁹ Şehir baştan aşağı

12 **19:24 Artemis** Greklerin önemli bir ilâhesi; Artemis'in ya da Latince adıyla Diana'nın en büyük mabedi Efes'teydi.

kargaşa içindeydi. Kalabalıklar Pavlus'un yol arkadaşlarından Makedonyalı Gayus ve Aristarhus'u sürükledi, hep birlikte belediye toplantılarının yapıldığı açık hava tiyatrosuna koştu. ³⁰ Pavlus kalabalığın önüne çıkıp konuşmak istedi. Fakat şakirtler onu bırakmadı. ³¹ Hatta Pavlus'un dostu olan bazı Asya ili yöneticileri ona haber yolladılar. Tiyatroda görünmemesi için yalvardılar.

³² Bu arada tiyatrodaki kalabalık karışıklık içindeydi, her kafadan bir ses çıkıyordu. Çoğu ne için toplandıklarını bile bilmiyordu. ³³ Yahudiler İskender'i öne çıkardılar. Kalabalıktan bazıları olayı ona bağladı. İskender eliyle işaret yaptı ve halkın önünde müdafaasını yapmak istedi. ³⁴ Fakat halk onun Yahudi olduğunu anlayınca hep birlikte iki saat boyunca, "Efeslilerin ilâhesi Artemis uludur!" diye bağırdı.

³⁵ Nihayet belediye sicil yazmanı kalabalığı yatıştırdı ve şöyle dedi: "Ey Efesliler! Efes şehrinin büyük ilâhe Artemis'in Mabedi'nin ve gökten düşen mukaddes taşın bekçisi olduğunu herkes biliyor. ³⁶ Kimse bunu inkâr edemez. Bunun için sakın olun, düşüncesiz bir şey yapmayın.

³⁷ Buraya getirdiğiniz bu adamlar ilâhemize dil uzatmadılar, mabedine saygısızlık etmediler. ³⁸ Eğer Demetrios'un ya da onunla çalışan zanaatkârlardan birinin şikâyeti varsa, mahkemeler açık, yetkililer de var. Karşılıklı suçlamalarını orada yapsınlar. ³⁹ Soruşturacağınız başka bir durum varsa, kanuni bir toplantıda halledilmelidir. ⁴⁰ Bugün olanlardan dolayı ayaklanma suçundan mahkûm olmak tehlikesi içindeyiz. Bu kargaşanın haklı sebebi yok, bunun hesabını veremeyiz." ⁴¹ Bunları söyledikten sonra kalabalığı dağıttı.

20

Pavlus Makedonya'ya ve Yunanistan'a gidiyor

¹ Kargaşa yatıştıktan sonra Pavlus şakirtleri çağırttı, onları cesaretlendirdi. Sonra onlara veda etti, Makedonya'ya gitmek üzere ayrıldı. ² Makedonya'da birçok yere uğradı, müminleri cesaretlendiren konuşmalar yaptı. Sonra Yunanistan'a gitti. ³ Orada üç ay kaldı. Suriye'ye deniz yoluyla gitmek üzereydi ki, Yahudilerin kendisine karşı suikast tertip ettiğini duydu. Bu yüzden Makedonya üzerinden dönmeye karar verdi. ⁴ Piros oğlu Veriyalı Sopater, Selanikli Aristarhus ile Sekundus, Derbeli Gayus, Timoteos ve Asya ilinden Tihikos ile Trofimos ona eşlik ettiler. ⁵ Bunlar önden gittiler ve bizi Troas şehrinde beklediler. ⁶ Biz de Mayasız Ekmek Bayramı'ndan sonra Filipi şehrinde denize açıldık. Beş gün sonra Troas'ta onlara katıldık. Orada yedi gün kaldık.

⁷ Cumartesi akşamı Rab'bin Sofrası'nı kutlamak için bir araya toplandık. Pavlus müminlerle konuştu. Konuşması gece yarısına kadar devam etti, çünkü ertesi gün oradan ayrılacaktı. ⁸ Üst katta toplanmıştık. Odada birçok kandil yanıyordu. ⁹ Eftihos adlı bir delikanlı pencerede oturuyordu. Pavlus konuştuğunda Eftihos'u uyku bastı. Uykuya dalınca ikinci kattan aşağı düştü. Yerden ölüsünü kaldırdılar. ¹⁰ Pavlus aşağıya indi. Delikanlının üzerine kapanıp onu kucakladı. "Merak etmeyin, yaşıyor!" dedi. ¹¹ Sonra yukarı çıktı ve ekmek bölüp yemek yedi. Gün

doğuncaya kadar onlarla uzun bir süre sohbet etti. Sonra oradan ayrıldı.
¹² Bu arada müminler delikanlıyı eve götürdüler. Sağ kurtulmasından büyük cesaret aldılar.

¹³ Biz önden giderek gemiye bindik, Assos şehrine açıldık. Pavlus'u oradan gemiye alacaktık. Pavlus bunu böyle ayarlamıştı. Kendisi karadan gitmek istemişti. ¹⁴ Bizi Assos'ta karşıladı. Onu gemiye alıp Midilli adasına geçtik. ¹⁵ Ertesi gün oradan denize açıldık, Sakız adasının karşısına geldik. Üçüncü gün Sisam adasına uğradık, bir sonraki gün Milet şehrine vardık. ¹⁶ Pavlus Efes'e uğramamaya karar vermişti. Çünkü Asya ilinde vakit kaybetmek istemiyordu. Pentikost Günü Kudüs'te olabilmek için acele ediyordu.

Pavlus Efes'teki cemaate veda ediyor

¹⁷ Pavlus, Milet'ten Efes'e haber yolladı, cemaatin önderlerini yanına çağırttı. ¹⁸ Geldiklerinde onlara şöyle dedi: "Asya iline ayak bastığım ilk günden beri sizlerle birlikte bulunduğum sürece nasıl yaşadığımı biliyorsunuz. ¹⁹ Yahudilerin muhalefetinden dolayı çok sıkıntı çektim. Fakat Rab'be tam bir alçakgönüllülükle, gözyaşları içinde kulluk ettim. ²⁰ Menfaatinize olan her şeyi yapmaya çalıştım. Sizlere umuma açık toplantılarda ve ev ev dolaşarak vaaz ettim. ²¹ Tövbe edip Allah'a dönmeleri ve Efendimiz İsa'ya iman etmeleri için hem Yahudilere hem de Greklere şahitlik ettim.

²² "Şimdi de Allah'ın Ruh'una boyun eğerek Kudüs'e gidiyorum. Orada başıma neler geleceğini bilmiyorum. ²³ Bildiğim tek şey var. Her şehirde Mukaddes Ruh beni hapis ve sıkıntıların beklediğine dair uyarıyor. ²⁴ Aslında hayatımı hiç önemsemiyor, ona değer vermiyorum. Yeter ki hedefime ulaşayım, Rab İsa'nın bana verdiği vazifeyi tamamlayayım. Bu vazife, Allah'ın lütfunu bildiren kurtuluş müjdesini vazetmektir.

²⁵ "Aranızda dolaştım. Allah'ın Hükümranlığı'nı sizlere duyurdum. Şimdi biliyorum ki, hiçbiriniz benim yüzümü bir daha görmeyecek. ²⁶ Bu yüzden bugün size şunu kesinlikle söyleyebilirim: Ben artık kimsenin akıbetinden sorumlu değilim. ²⁷ Allah'ın bilmenizi istediği her şeyi size bildirmekten çekinmedim. ²⁸ Kendinize göz kulak olun. Sürüsünü bekleyen çoban gibi Allah'a iman eden cemaate göz kulak olun. Mukaddes Ruh sizi o cemaatin gözetmenleri tayin etti. Allah o cemaati kendi semavî Oğlu'nun kanı pahasına vücuda getirdi. ²⁹ Biliyorum, ben gittikten sonra bazıları sürüyü esirgemeyen vahşî kurtlar gibi aranızda girecekler. ³⁰ Hatta sizin aranızdan da hakikati çarpıtan adamlar çıkacak; şakirtleri peşlerinden sürükleyecekler. ³¹ Bunun için tetikte olun. Üç yıl boyunca gece gündüz gözyaşı dökerek her birinize nasıl nasihat ettiğimi hatırlayın.

³² "Şimdi sizi Allah'a emanet ediyorum. O'nun lütfunu bildiren kelâma güvenmenizi istiyorum. Bu kelâm imanınızı kuvvetlendirecek, sizi Allah'a vakfolmuş bütün insanlar arasında ebedî mirasa kavuşturacaktır.

³³ Ben hiç kimsenin altınına, gümüşüne ya da esvabına göz dikmedim.

³⁴ Sizler de biliyorsunuz, kendimin ve arkadaşlarımla ihtiyaçlarını karşılamak için kendi ellerimle çalıştım. ³⁵ Yaptığım her şeyle, bu şekilde çalışarak yoksullara yardım etmemiz gerektiğini gösterdim. Rab İsa'nın söylediklerini unutmayın. O dedi ki, 'Vermek, almaktan daha büyük mutluluktur.'

³⁶ Pavlus bunları söyledikten sonra onlarla birlikte diz çöküp dua etti. ³⁷ Herkes ağlıyordu. Pavlus'un boynuna sarıldılar, onu öptüler. ³⁸ En çok üzüldükleri, "Yüzümü bir daha görmeyeceksiniz" demesi oldu. Sonra onu gemiye kadar geçirdiler.

21

Pavlus Kudüs'e gidiyor

¹ Onlardan ayrılınca denize açıldık ve doğru İstanköy adasına gittik. Ertesi gün Rodos adasına, oradan da Patara şehrine geçtik. ² Orada Fenike bölgesine gidecek bir gemi bulduk. Gemiye bindik, denize açıldık. ³ Kıbrıs'ı görünce güneyinden geçtik, Suriye'ye doğru yol aldık. Sur şehrinde karaya çıktık. Gemi yükünü orada boşaltacaktı. ⁴ Oradaki şakirtleri bulduk ve onlarla yedi gün kaldık. Şakirtler Mukaddes Ruh'tan aldıkları haberle Pavlus'u Kudüs'e gitmemesi için uyardılar. ⁵ Gitme vaktimiz geldiğinde oradan ayrıldık ve yolumuza devam ettik. İmanlıların hepsi eşleri ve çocuklarıyla birlikte bizi şehrin dışına kadar geçirdiler. Deniz kıyısında diz çöküp dua ettik. ⁶ Sonra birbirimizle vedalaştık. Biz gemiye bindik, onlar da evlerine döndüler.

⁷ Sur'dan deniz yolculuğuna devam ettik, Batlamya şehrine geldik. Oradaki müminleri ziyaret ettik, onlarla bir gün kaldık. ⁸ Ertesi gün ayrılıp Sezariye şehrine geldik. Filipus'un evine gidip onun yanında kaldık. Filipus havarilere yardım eden yedi kişiden biriydi. ⁹ Peygamberlik eden, evlenmemiş dört kızı vardı.

¹⁰ Oraya gelişimizin üzerinden birkaç gün geçmişti ki, Yahudiye bölgesinden Hagabos adlı bir peygamber çıkageldi. ¹¹ Yanımıza yaklaştı ve Pavlus'un kuşağını aldı. Bununla kendi ellerini ve ayaklarını bağladı ve şöyle dedi: "Mukaddes Ruh diyor ki, 'Kudüs'teki Yahudiler bu kuşağın sahibini böyle bağlayacaklar, işgalcilere teslim edecekler.'"

¹² Bunu duyunca hem biz hem de oradaki müminler Pavlus'a Kudüs'e gitmemesi için yalvardık. ¹³ Fakat Pavlus şöyle cevap verdi: "Neden böyle ağlayıp kalbimi sızlatıyorsunuz? Rab İsa'nın adı uğruna Kudüs'te sadece hapsedilmeye değil, ölmeye de hazırım."

¹⁴ Pavlus'u ikna edemedik. Ona yalvarmaktan vazgeçtik, "Rab nasıl isterse öyle olsun" dedik.

¹⁵ Bundan sonra Kudüs'e gitmek üzere hazırlandık. Sezariyeli şakirtlerden bazıları da bizimle birlikte geldiler. ¹⁶ Bizi yanında kalacağımız Kıbrıslı Minason'un evine götürdüler. Minason, İsa'nın eski şakirtlerinden biriydi.

Pavlus Kudüs'te

¹⁷ Kudüs'e vardığımızda, oradaki mümin kardeşler bizi sevinçle karşıladılar. ¹⁸ Ertesi gün Pavlus'la birlikte Yakub'u görmeye gittik. Cemaatin bütün önderleri oradaydı. ¹⁹ Pavlus önce onların hal hatırını sordu; sonra kendi hizmetinin vasıtasıyla Allah'ın öteki halklar arasında yaptıklarını birer birer anlattı.

²⁰ İleri gelenler bunu işitince Allah'a hamdettiler ve şöyle dediler: "Kardeş görüyorsun, binlerce Yahudi iman etti. Hepsi de Tevrat'ın emirlerine titizlikle uyarlar. ²¹ Duyduklarına göre sen öteki halklar arasında yaşayan Yahudilere Musa'ya sırt çevirmeyi telkin ediyor, çocuklarını sünnet etmemelerini, törelerimize uymamalarını söylüyormuşsun. ²² Şimdi ne yapmak gerekir? Senin buraya geldiğini mutlaka duyacaklar. ²³ O yüzden sana dediklerimizi yap. Aramızda Allah'a adak adanmış dört kişi var. ²⁴ Bunlarla mabede git, birlikte arınma ayinine katıl. Kurban masraflarını sen öde ki başlarını tıraş etsinler. Böylece herkes seninle ilgili rivayetlerin asılsız olduğunu anlar, senin de Tevrat'a uygun yaşadığını görür. ²⁵ Yahudi olmayan müminlere gelince, onlara bir mektup yollamıştık. Putlara adanan kurbanların etinden, kanı süzülmemiş etten, boğularak öldürülen hayvanların etinden ve fuhuştan sakınmalarını belirtmiştik."

²⁶ Bunun üzerine Pavlus bu dört kişiyi yanına aldı. Ertesi gün onlarla beraber arınma ayinine katıldı. Sonra mabet alanına girdi. Arınma süresinin ne zaman biteceğini oradakilere bildirdi. Her birinin adına ne zaman kurban adanacağını söyledi.

Pavlus tutuklanıyor

²⁷ Yedi günlük arınma süresi bitmek üzereydi. Tam o sırada Asya ilinden bazı Yahudiler Pavlus'u mabet alanında gördüler. Kalabalığı galeyana getirip onu yakaladılar. ²⁸ Şöyle bağırdılar: "Ey İsrailoğulları, yardım edin! Her yerde halkımız, Tevrat ve mabedimiz aleyhinde vaaz eden adam budur. Ayrıca mabede Grekleri sokarak bu mukaddes yeri kirletti." ²⁹ Bunu daha önce Pavlus'un yanında Efesli Trofimos'u gördükleri için söylediler. Pavlus'un onu mabede soktuğunu sanıyorlardı.

³⁰ Bütün şehir ayaklandı, halk her taraftan koşuşup Pavlus'u yakaladı. Onu mabet alanının dışına sürüklediler, ardından hemen avlu kapılarını kapattılar. ³¹ Kalabalık Pavlus'u öldürmeye çalışıyordu. O esnada Roma alayının komutanına bütün Kudüs'ün karıştığı haberi ulaştı. ³² Komutan hemen yüzbaşılara askerleri yanına aldı, kalabalığın olduğu yere koştu. Komutanla askerleri gören halk Pavlus'u dövmeyi bıraktı. ³³ Komutan Pavlus'a yaklaşip onu yakaladı. Çift zincirle bağlanması için emir verdi. Sonra, "Kim bu adam, ne yaptı?" diye sordu.

³⁴ Kalabalıkta her kafadan bir ses çıkıyordu. Komutan kargaşadan dolayı kesin bilgi edinemedi. Bu yüzden Pavlus'un kışlaya götürülmesini emretti. ³⁵ Pavlus merdivenlere geldiğinde kalabalığın azgınlığından ötürü askerler onu taşımak zorunda kaldılar. ³⁶ Onların ardından gelen güruh, "Öldürün onu!" diye bağıırıyordu.

Pavlus kendini savunuyor

³⁷ Pavlus kışlaya götürülürken komutana, "Sana bir şey söyleyebilir miyim?" dedi.

Komutan, "Sen Grekçe biliyor musun?" dedi. ³⁸ "Öyleyse bir süre önce ayaklanma başlatan ve dört bin Hançerliyi¹³ kırlara götüren Mısırlı değilsin."

³⁹ Pavlus şöyle dedi: "Ben Kilikya bölgesinden Tarsuslu bir Yahudi'yim. Önemli bir şehrin vatandaşıyım. Senden rica ediyorum, halka hitap etmeme izin ver." ⁴⁰ Komutan Pavlus'un konuşmasına izin verdi. Pavlus merdivenlerde durarak eliyle halka işaret etti. Derin bir sessizlik olunca İbrani dilinde şöyle dedi:

22

¹ "Kardeşlerim ve babalarım, şimdi lütfen müdafaamı dinleyin."

² Pavlus'un onlara İbrani dilinde seslendiğini duyan halk daha da sessizleşti. Şöyle devam etti: ³ "Ben Yahudi'yim. Kilikya bölgesinin Tarsus şehrinde doğdum. Fakat burada, Kudüs'te Gamaliel'in¹⁴ dizinin dibinde yetiştim. Atalarımıza verilen Tevrat üzerinde sıkı bir eğitimden geçtim. Bugün hepinizin yaptığı gibi, ben de kendimi Allah'ın hizmetine adamıştım. ⁴ Hatta İsa'nın yolundan gidenlere öldüresiye zulmederdim. Kadın erkek yakalayıp hapse atardım. ⁵ Başrahip ile bütün ileri gelenler buna şahittir. Bana Şam'daki Yahudi din kardeşlerimize hitaben yazılmış mektuplar verdiler. Böylece Şam'a gidip orada İsa'ya iman edenleri yakalayacaktım. Onları cezalandırmak üzere Kudüs'e getirecektim. ⁶ Fakat ben Şam'a yaklaşırken, günün ortasında birdenbire gökten parlak bir ışık çevremi aydınlattı. ⁷ Yere yığıldım. Bir sesin bana, 'Saul, Saul! Neden bana zulmediyorsun?' dediğini duydum.

⁸ "'Sen kimsin, efendim?' diye sordum.

"Ben senin zulmettiğin Nasıralı İsa'yım' dedi. ⁹ Yanımdakiler ışığı gördüler. Fakat benimle konuşanın dediklerini anlamadılar.

¹⁰ "'Efendim, ne yapmalıyım?' diye sordum.

"Rab bana, 'Kalk, Şam'a git' dedi. 'Orada yapmanı istediğim her şey sana bildirilecek.' ¹¹ Işığın ihtişamından gözlerim görmez olmuştu. Bu sebeple yanımdakiler elimden tutup beni Şam'a götürdüler.

¹² "Orada Hananya adında takva sahibi bir adam vardı. Tevrat'ın emirlerini titizlikle yerine getirirdi. Şam'da yaşayan bütün Yahudiler ona çok saygı duyardı. ¹³ Bu adam yanıma geldi, 'Saul kardeş, gözlerin açılın!' dedi. Ve ben o anda onu gördüm.

¹⁴ "Hananya bana şöyle dedi: 'Atalarımızın ibadet ettiği Allah seni seçti. İradesini bilmeni istedi. Sâlih Olan'ı, yani Mesih'i görmen ve O'nun ağzından bir ses duyman için seni seçti. ¹⁵ Çünkü O'nun şahitliğini yapacaksın. Görüp işittiklerini bütün insanlara duyuracaksın. ¹⁶ Haydi, ne bekliyorsun? Kalk, O'nun adını anarak vaftiz ol ve günahlarından arın!'"

13 21:38 Hançerli Şiddet yanlısı milliyetçi bir Yahudi partisinin üyelerine verilen ad.

14 22:3 Gamaliel Yahudilerin Ferisi mezhebinden önde gelen bir hoca.

¹⁷ "Sonra Kudüs'e döndüm. Mabet alanında dua ederken vecde geldim. ¹⁸ Rab'bi gördüm, şöyle diyordu: 'Çabuk ol, Kudüs'ten hemen ayrıl. Çünkü şahitliğini kabul etmeyecekler.'

¹⁹ "Ben de dedim ki, 'Ya Rab, bu insanlar benim havralara gidip sana iman edenleri yakalayıp dövdüğümü biliyorlar. ²⁰ Üstelik senin şahidin İstefanos'un kanı dökülürken ben de oradaydım ve yapılanları onayladım. Onu öldürenlerin kaftanlarına bekçilik ettim.'

²¹ "Rab bana, 'Git! Seni uzaklara, diğer halklara göndereceğim' dedi."

²² Kalabalık Pavlus'u buraya kadar sessizce dinledi. Fakat bu söz üzerine seslerini yükselttiler. "Bu adamı yok edin! Böylelerinin yaşaması caiz değildir" dediler. ²³ Bağırma devam ediyor, üstlüklerini çıkarıp sallıyor, tozu dumana katıyorlardı. ²⁴ Bunun üzerine komutan Pavlus'un kışlaya götürülmesini, kırbaçlanarak ifadesinin alınmasını emretti. Çünkü halkın Pavlus'a neden böyle bağırıp çağırdığını öğrenmek istiyordu.

²⁵ Pavlus'u kırbaçlamak için kollarını bağlamış geriyorlardı ki, Pavlus orada duran yüzbaşıya şöyle dedi: "Mahkemesi yapılmamış bir Roma vatandaşını kırbaçlamanız kanuna uygun mu?"

²⁶ Yüzbaşı bunu duyunca gidip komutana, "Ne yapıyorsun? Bu adam Roma vatandaşıymış" dedi.

²⁷ Komutan Pavlus'un yanına geldi, "Söyle bakayım, sen Roma vatandaşı mısın?" diye sordu.

Pavlus da, "Evet" dedi.

²⁸ Komutan, "Ben bu vatandaşlığı elde etmek için yüklüce bir para ödedim" diye karşılık verdi.

Pavlus, "Ben ise doğuştan Roma vatandaşıyım" dedi.

²⁹ Onun ifadesini almaya hazırlananlar hemen yanından çekildiler. Komutan da onun Roma vatandaşı olduğunu anlayınca korktu. Çünkü onu bağlatmıştı.

Pavlus Yüksek Meclis'in önünde

³⁰ Komutan Yahudilerin Pavlus'u tam olarak neyle suçladıklarını bilmek istiyordu. Bu sebeple Pavlus'u hapisten çıkarttı ve başrahiplerle bütün Yüksek Meclis'in toplanması için emir verdi. Sonra Pavlus'u getirip meclisin önüne çıkardı.

23

¹ Pavlus Yüksek Meclis'i dikkatle süzerek şöyle dedi: "Kardeşlerim, ben bugüne kadar Allah önünde vicdanım tertemiz yaşadım."

² Başrahip Hananya, Pavlus'un yanında duranlara onun ağzına vurmaları için emir verdi.

³ Buna karşılık Pavlus Hananya'ya şöyle dedi:

"Allah sana da vuracaktır. Seni ikiyüzlü! Beyaza boyanmış kirli bir duvara benziyorsun. Tevrat'a göre beni yargılamak için kürsüne oturmuşsun; fakat beni dövdürtmekle Tevrat'ı çiğniyorsun."

⁴ Pavlus'un yakınında duranlar, "Allah'ın başrahibine hakaret ediyorsun!" dediler.

⁵ Pavlus şöyle karşılık verdi: "Soydaşlarım, başrahip olduğumu bilmiyordum. Bilseydim öyle yapmazdım. Çünkü Tevrat'ta, 'Halkını idare edenler hakkında kötü konuşma' diye yazılmıştır."¹⁵

⁶ Pavlus oradakilerin bir bölümünün Saduki, öbürlerinin de Ferisi mezhebinden olduğunu fark etti. Bu sebeple Yüksek Meclis'e şöyle seslendi: "Soydaşlarım, ben özbeöz Ferisi'yim. Ölülerin dirileceğine inanıyorum. Bu umudu beslediğim için yargılanıyorum."

⁷ Pavlus bunu söyleyince Sadukilerle Ferisiler arasında bir çekişme başladı. Meclis ikiye bölündü. ⁸ Sadukiler ölümden dirilişe, ruhun ve meleklerin varlığına inanmazlar. Fakat Ferisiler bunların hepsine inanırlar.

⁹ Meclis'te büyük bir kargaşalık vardı. Ferisi mezhebinden bazı Tevrat âlimleri ayağa kalktı, olup bitenlere şiddetle itiraz etti. "Bu adamda hiçbir kötülük görmüyoruz. Bir ruh ya da bir melek onunla konuşmuşsa ne olmuş?" dediler. ¹⁰ Çekişme o kadar şiddetlendi ki, komutan Pavlus'u parçalayacaklar diye korktu. Askerlerine aşağı inmelerini, Pavlus'u kalabalığın arasından kapıp kışlaya götürmelerini emretti.

¹¹ O gece Rab Pavlus'a göründü ve şöyle dedi: "Cesur ol! Kudüs'te benim hakkımdaki hakikatlere şahitlik etmiştin. Aynı şekilde Roma'da da şahitlik etmen gerekir."

Pavlus'u öldürme girişimi

¹² Ertesi sabah bazı Yahudiler bir suikast hazırladılar. Pavlus'u öldürene kadar hiçbir şey yiyip içmeyeceklerine yemin ettiler. ¹³ Bu tertibin içinde kırktan fazla adam vardı. ¹⁴ Bunlar başrahiplerle ileri gelenlerin yanına gittiler ve şöyle dediler: "Yemin ettik, Pavlus'u öldürene kadar ağzımıza bir şey koyarsak bize lânet olsun. ¹⁵ Şimdi sizler komutana gidin. Yüksek Meclis adına Pavlus'u size getirmesini rica edin. Komutana Pavlus hakkında daha ayrıntılı bilgi edinmek istediğinizi söyleyin. Onu, daha Meclis'in önüne çıkmadan öldürmeye hazır olacağız."

¹⁶ Fakat Pavlus'un kız kardeşinin oğlu onların tuzak kurduğunu duydu. Kışlaya gidip Pavlus'a durumu bildirdi. ¹⁷ Pavlus yüzbaşılardan birini yanına çağırdı ve şöyle dedi: "Bu genci komutana götür, ona vereceği bir haber var."

¹⁸ Yüzbaşı genci alıp komutana götürdü. "Tutuklu Pavlus beni çağırdı ve bu genci sana getirmemi rica etti. Sana bir diyeceği varmış" dedi.

¹⁹ Komutan genci elinden tutup bir kenara çekti. "Bana söyleyeceğin nedir?" diye sordu.

²⁰ Genç şöyle dedi: "Yahudiler karar aldılar. Yarın Pavlus'u Yüksek Meclis'e getirmeni rica edecekler. Sana onun hakkında daha ayrıntılı bilgi almak istediklerini söyleyecekler. ²¹ Fakat sen onlara kanma! Aralarından kırktan fazla kişi ona tuzak kurmuş bekliyor. Onu öldürene kadar bir şey yiyip içmeyeceklerine yemin ettiler. Şimdi hazırlar. Senin kararını bekliyorlar."

²² Komutan, "Bunları bana anlattığını kimseye söyleme" diye tembih ettikten sonra genci eve gönderdi.

Pavlus emniyetli yere gönderiliyor

²³ Komutan, yüzbaşılardan ikisini çağırdı ve şöyle dedi: "Akşam dokuzda Sezariye şehrine hareket etmek üzere iki yüz piyade, yetmiş atlı ve iki yüz mızraklı asker hazırlayın. ²⁴ Pavlus'a da binmesi için at temin edin, Vali Feliks'e sağ salim ulaştırın." ²⁵ Komutan şöyle bir mektup yazdı:

²⁶ "Klavdius Lisias'tan,

Vali hazretleri Feliks'e selâmlar.

²⁷ Bu adamı Yahudiler yakalamış öldürmek üzereydiler. Fakat ben onun Roma vatandaşı olduğunu öğrendim, askerlerimle gelip onu kurtardım. ²⁸ Onu neyle suçladıklarını bilmek istedim. Bu sebeple onu Yahudilerin Yüksek Meclisi'ne götürdüm. ²⁹ Öğrendiğime göre Yahudi şeriatıyla ilgili meselelerle suçlanıyordu. Fakat ölümü ya da hapis cezasını hak edecek bir şey yapmadı. ³⁰ Bana bu adama karşı bir suikast hazırlandığı bildirildi. Bu sebeple onu hemen sana gönderdim. Onu suçlayanların da şikâyetlerini senin önünde yapmalarını emrettim."

³¹ Askerler komutanın emrini yerine getirdiler. Pavlus'u alıp geceleyin Antipatris şehrine götürdüler. ³² Ertesi gün atlıların Pavlus'la yola devam etmesine izin verildi. Diğer askerler ise Kudüs'teki kışlaya döndüler. ³³ Atlılar Sezariye'ye varınca mektubu valiye verdiler ve Pavlus'u teslim ettiler. ³⁴ Vali mektubu okudu ve Pavlus'un hangi vilayetten olduğunu sordu. Kilikyalı olduğunu öğrenince ³⁵ şöyle dedi: "Seni suçlayanlar gelince seni dinlerim." Sonra Pavlus'un Hirodes'in Sarayı'nda¹⁶ gözaltında tutulması için emir verdi.

24

Pavlus, Vali Feliks'in önünde

¹ Beş gün sonra başrahip Hananya, bazı ileri gelenler ve Tertullus adlı bir hatip Sezariye şehrine geldiler. Valinin huzuruna çıkıp Pavlus'u neyle suçladıklarını açıkladılar.

² Sonra Pavlus çağırdı. Tertullus, Pavlus'u suçlamaya başladı. Şöyle dedi: ³ "Ey faziletli Feliks! Sayende uzun süreli asayişe kavuşmuş bulunuyoruz. Aldığın tedbirlerle bu halkta olumlu gelişmeler olmuştur. Her zaman ve her yerde başardıkların için sana müteşekkirim. ⁴ Fazla vaktini almak istemiyorum. Bu sebeple hoşgörüne sığınarak birkaç dakika bizi dinlemeni rica ediyorum.

¹⁶ **23:35 Hirodes'in Sarayı** Kral Büyük Hirodes'in İ.Ö. 40-4 arası inşa ettirdiği ve Yahudiye bölgesini idare eden Roma valilerinin kullandığı saray.

⁵ "Biz bu adamın fesatçı olduğunu ortaya çıkardık. Dünyanın her yanında Yahudiler arasında kargaşalık çıkarmaktadır, Nasrani tarikatının¹⁷ elebaşısıdır. ⁶⁻⁸ Mabedi de kirletmeye kalkıştı. Fakat biz onu yakaladık. İfadesini alırsan onunla ilgili bütün suçlamamızın doğru olduğunu göreceksin." ⁹ Oradaki Yahudiler de Tertullus'un dediklerine katıldılar ve söylenenleri doğruladılar.

¹⁰ Vali, Pavlus'a konuşması için işaret etti. Pavlus şöyle dedi: "Yıllardan beri bu halka yargıçlık ettiğini biliyorum. O yüzden huzurunda müdafaamı seve seve yapıyorum. ¹¹ Kudüs'e ibadet etmeye sadece on iki gün önce gittim. Bunu araştırıp tespit edebilirsin. ¹² Beni mabette, havralarda ya da şehrin başka bir yerinde tartışırken ya da kargaşalık yaratırken gören olmadı. ¹³ Şu anda bana yaptıkları suçlamaları da sana ispat edemezler. ¹⁴ Sana şunu açıkça söyleyeyim ki, 'tarikat' dedikleri Yol'dan¹⁸ giderek atalarımızın ibadet ettikleri aynı Allah'a ibadet ediyorum. Tevrat'ta ve peygamberlerin kitaplarında yazılı her şeye inanıyorum. ¹⁵ Ben aynı bu adamlar gibi Allah'a umut bağladım. Allah'ın hem sâlihleri hem de zâlimleri ölümden dirilteceğini ben de kabul ediyorum. ¹⁶ Bundan dolayı ben Allah'ın ve insanların huzurunda neyin doğru olduğuna inanıyorsam onu her zaman yapmaya çalışıyorum.

¹⁷ "Uzun yıllardır Kudüs'te değildim. Sonra halkımın fakirlerine bağış yapmak ve kurban adamak için döndüm. ¹⁸ Beni mabette bulduklarında kurban adıyordum. Arınma ayinini yeni bitirmiştim. Etrafımda ne bir kalabalık ne de gürültü patırtı vardı. ¹⁹ Olay yaratan ben değil, Asya ilinden bazı Yahudilerdi. Eğer aleyhimde bir diyecekleri varsa, asıl onların senin huzuruna çıkıp beni suçlamaları gerekir. ²⁰ Buradakilere de sor. Yüksek Meclis'e verdiğim ifadede ne suç bulduklarını açıklasınlar. ²¹ Aleyhimde söyleyebilecekleri yalnız bir şey var: Önlerine çıkıp, 'Ölülerin dirileceğine inandığım için beni bugün muhakeme ediyorsunuz!' diye bağırdım."

²² Feliks, İsa'nın yolu hakkında oldukça ayrıntılı bilgiye sahipti. Duruşmayı erteledi. "Komutan Liasias gelince davanızla ilgili kararımı veririm" dedi. ²³ Oradaki yüzbaşuya da Pavlus'u gözaltında tutmasını emretti. Fakat ona biraz serbestlik tanımasını ve ihtiyaçlarını karşılayacak arkadaşlarına da engel olmamasını söyledi.

²⁴ Birkaç gün sonra Feliks, Yahudi olan karısı Drusilla ile birlikte geldi. Pavlus'u çağırttı. Mesih İsa'ya iman etmekle ilgili açıklamasını dinledi. ²⁵ Pavlus doğru olanı yapmaktan, nefse hâkim olmaktan ve gelecek olan hesap gününden bahsetti. Feliks bunları duyunca korktu. "Şimdilik gidebilirsin. Fırsat bulursam seni yine çağırırım" dedi. ²⁶ Aynı zamanda Pavlus'un serbest kalmak için kendisine rüşvet vereceğini umuyordu. Bundan dolayı onu sık sık çağırıyor, onunla sohbet ediyordu.

²⁷ İki yıl dolunca Feliks makamını Porkius Festus'a devretti. Yahudilerin gönlünü kazanmak için Pavlus'u hapiste bıraktı.

17 **24:5 Nasranî tarikatı İsa Mesih'in şakirtlerinden oluşan cemaat.**

18 **24:14 Yol Mesih'in Yolu.**

Pavlus, Vali Festus'un huzurunda

¹ Festus, Yahudiye bölgesine geldi ve üç gün sonra Sezariye şehrinde Kudüs'e gitti. ² Başrahiplerle Yahudi ileri gelenleri ona müracaat edip Pavlus aleyhindeki suçlamalarını bildirdiler. ³ Festus'tan kendilerine bir iyilik yapmasını rica ettiler. Pavlus'u Kudüs'e getirtmesi için yalvardılar. Tuzak kurup Pavlus'u yolda öldüreceklerdi. ⁴ Festus, Pavlus'un Sezariye'de tutulduğunu, kendisinin de yakında oraya gideceğini söyledi. ⁵ "İleri gelenleriniz benimle gelsin. Bu adam bir kötülük yapmışsa onu orada suçlasınlar" dedi.

⁶ Festus Kudüs'te sekiz on gün kadar kaldı. Sonra Sezariye'ye gitti. Ertesi gün yargıç kürsüsünde yerini aldı. Pavlus'un getirilmesini emretti. ⁷ Pavlus gelince Kudüs'ten gelen Yahudiler etrafını sardılar. Ona bir sürü ciddi suçlamalarda bulundular. Fakat hiçbirini ispat edemediler. ⁸ Pavlus kendini savundu; şöyle dedi: "Ne Yahudi şeriatına, ne mabede, ne de Sezar'a karşı hiçbir suç işlemem."

⁹ Yahudilere yaranmak isteyen Festus, Pavlus'a şöyle karşılık verdi: "Kudüs'e gitmek ister misin? Orada benim huzurumda bu konularda yargılanabilirsin."

¹⁰ Pavlus şöyle dedi: "Ben Sezar'ın mahkemesinin huzurunda bulunuyorum. Burada yargılanmam gerekir. Yahudilere hiçbir haksızlık yapmadım. Bunu siz de çok iyi biliyorsunuz. ¹¹ Eğer bir suç işlemişsem ve ölümü gerektiren bir şey yapmışsam, ölmekten kaçınmam. Fakat suçlamalar asılsız ise, hiç kimse beni onlara teslim edemez. Davamı Sezar'a arz etmek istiyorum."

¹² Festus danışmanlarıyla görüştüktan sonra şöyle dedi: "Madem davayı Sezar'a arz etmek istedin, Sezar'a gideceksin."

Festus Kral Agrippa'ya danışıyor

¹³ Birkaç gün sonra Kral Agrippa ile Bernike¹⁹, Festus'a nezaket ziyareti için Sezariye'ye geldiler. ¹⁴ Bir süre orada kaldılar. Festus Pavlus'un durumunu krala şöyle anlattı: "Burada Feliks'in hapiste bıraktığı bir adam var. ¹⁵ Kudüs'te bulunduğum sırada Yahudi başrahipleriyle ileri gelenleri, onun aleyhinde suçlamalarda bulundular. Onu cezalandırmamı istediler. ¹⁶ Onlara bunun Romalıların töresine aykırı olduğunu söyledim. Romalılar hiç kimseyi suçlayıcılara teslim etmez. Kişi önce kendisini suçlayanlarla yüzleşmeli, sonra suçlama karşısında müdafaa fırsatı bulabilmelidir. ¹⁷ Bundan dolayı onlar benimle buraya gelince hiç vakit kaybetmedim. Ertesi gün yargıç kürsüsüne oturdum. Adamın getirilmesini emrettim. ¹⁸ Pavlus'u suçlayanlar kalkıp konuştular. Fakat ona beklediğim türden suçlamalarda bulunmadılar. ¹⁹ Onunla kendi dinleri ve İsa adında ölmüş biri hakkında çekişmeleri vardı. Pavlus İsa'nın yaşadığını iddia ediyordu. ²⁰ Bu konuları nasıl soruşturacağım hakkında hiçbir fikrim yoktu. O yüzden Pavlus'a, 'Kudüs'e gidip orada bu konularda yargılanmak ister misin?' diye sordum. ²¹ Fakat o imparatorun

19 **25:13 Bernike** Kral Agrippa'nın kız kardeşi.

önünde yargılanmak, imparatorun kararına kadar da hapiste kalmak istedi. Ben de imparatora gideceği zamana kadar hapiste kalmasını emrettim."

²² Agrippa Festus'a, "Ben de bu adamı dinlemek isterdim" dedi. Festus da, "Yarın onu dinlersin" diye karşılık verdi.

Pavlus Kral Agrippa'nın huzurunda

²³ Ertesi gün Agrippa ile Bernike büyük bir tantanayla geldiler. Komutanlar ve şehrin eşrafiyla birlikte toplantı salonuna girdiler. Festus'un emri üzerine Pavlus içeri getirildi. ²⁴ Festus şöyle dedi: "Kral Agrippa ve burada bizimle bulunanlar, bu adamı görüyorsunuz. Hem Kudüs'teki hem buradaki bütün Yahudi halkı onu bana şikâyet etti. 'Onun artık yaşaması caiz değildir' diye haykırdılar. ²⁵ Fakat ben ölüm cezasını hak edecek bir suç işlemediğini anladım. Kendisi de imparatorun önünde yargılanmak istedi. O yüzden onu göndermeye karar verdim. ²⁶ Fakat Efendimiz'e bu adamla ilgili yazacak kesin bir şeyim yok. Bu yüzden onu sizin huzurunuza getirdim. Özellikle Kral Agrippa, senin huzuruna çıkardım. Belki bu soruşturmanın sonunda yazacak bir şeyler bulabilirim. ²⁷ Bir mahpusu imparatora gönderirken ona isnat edilen suçlamaları belirtmemek bana manasız geliyor."

26

¹ Agrippa, Pavlus'a, "Kendini müdafaa edebilirsin" dedi.

Pavlus elini uzattı²⁰ ve müdafaasına başladı: ² "Kral Agrippa! Yahudilerin bana yükledikleri suçlarla ilgili olarak müdafaamı bugün huzurunda yapabildiğim için kendimi mutlu sayıyorum. ³ Özellikle mutluyum, çünkü Yahudilerin bütün törelerini ve tartışma konularını iyi biliyorsun. Bu sebeple beni sabırla dinlemeni rica ederim.

⁴ "Bütün Yahudiler önce kendi memleketimde, sonra da Kudüs'te gençliğimden beri nasıl yaşadığımı bilirler. ⁵ Beni uzun zamandır tanırlar. İsteseler, geçmişte dinimizin en titiz mezhebine, Ferisi mezhebine bağlı olarak yaşadığıma şahitlik edebilirler. ⁶ Şimdi Allah'ın atalarımıza olan vaadine umut bağladığım için mahkemelik oldum. ⁷ Halkımızın on iki aşireti de bu vaade erişmeyi umuyorlar. Bu sebeple gece gündüz canla başla Allah'a ibadet ediyorlar. Ey Kralım, işte bu umuttan dolayı Yahudiler beni suçluyorlar. ⁸ Allah'ın ölüleri diriltmesi, sizlere neden inanılmaz geliyor?

⁹ "Aslında ben de ne yapıp yapıp Nasıralı İsa'nın adını dillerden yok etmem gerektiğini düşünüyordum. ¹⁰ Ve Kudüs'te bunu yaptım. Başrahiplerden yetki alarak İsa'nın şakirtlerinden birçoğunu hapse attırdım. Öldürülmeleri için oy kullandım. ¹¹ Bütün havraları dolaştım.

20 26:1 El uzatmak Pavlus'un yaşadığı dönemde cemaate hitap eden kişinin elini uzatması normal bir hareketti. Ayrıca bu bir hürmet işaretiydi. Agrippa Pavlus'a söz verince o da hürmetini göstermek için elini uzatıp konuşmaya başladı.

Çok defa onları cezalandırdım, inandıklarına zorla küfretirmeye çalıştım. Öyle kudurmuştum ki, onlara zulmetmek için yaşadıkları yabancı şehirlere bile gittim.

¹² "Bir keresinde başrahiplerden aldığım yetki ve vazifeyle Şam'a gidiyordum. ¹³ Ey Kralım, öğle vakti yoldayken gökten gelen bir ışık gördüm. Güneşten daha parlaktı. Benim ve yanımdakilerin çevresini aydınlattı. ¹⁴ Hepimiz yere yıkıldık. Bir sesin bana İbrani dilinde seslendiğini duydum. 'Saul, Saul neden bana zulmediyorsun? Benimle mücadele etmekle kendine zarar veriyorsun' dedi.

¹⁵ "Ben de, 'Sen kimsin, Efendim?' dedim.

"Ses şöyle karşılık verdi: 'Ben senin zulmettiğin İsa'yım. ¹⁶ Şimdi ayağa kalk. Bana hizmet etmen için seni seçtim. İşte bu sebeple sana göründüm. Bugün gördüklerin ve ileride sana göstereceklerim hakkında şahitlik edeceksin. ¹⁷ Seni kendi halkının ve yabancıların elinden de kurtaracağım. Seni diğer halklara gönderiyorum. ¹⁸ Onların gözünü açmanı istiyorum. Karanlıktan nura, Şeytan'ın hükümrانlığından Allah'a dönsünler. O zaman günahları affedilecek. Bana iman edecekler, müminler arasında ebedî mirasa kavuşacaklar.' ¹⁹ Bunun için, Kral Agrippa, semadan bana gösterilenlere karşı koyamadım. ²⁰ Önce Şam ve Kudüs halkına, sonra bütün Yahudiye bölgesindekilere ve yabancılara vaaz ettim. Onlara tövbe edip Allah'a dönmelerini, sonra da tövbelerine yaraşır ameller işlemelerini söyledim. ²¹ Bu sebeple bazı Yahudiler beni mabette yakaladılar, öldürmeye kalkıştılar. ²² Bugüne kadar Allah yardımcım oldu. Bu sayede burada duruyorum. Büyük küçük herkese şahitlik ediyorum. Benim dediklerim, Musa ile diğer peygamberlerin önceden dedikleriyle aynıdır. ²³ Onlar Mesih'in acı çekeceğini, ölümden dirilenlerin ilki olacağını, hem Yahudi halkını hem de öteki halkları nurlandıracağını bildirmişlerdi."

²⁴ Pavlus müdafaasında bunları söylerken, Festus yüksek sesle şöyle dedi: "Pavlus, sen aklını kaçırmışsın! Çok okumak seni delirtiyor!"

²⁵ Pavlus şöyle cevap verdi. "Festus Hazretleri, ben aklımı kaçırmadım. Bilâkis, söylediklerim hakikattir, akla uygun sözlerdir. ²⁶ Kral bunları biliyor. Bu yüzden kendisiyle çekinmeden konuşabiliyorum. Eminim, bu olaylardan hiçbiri dikkatinden kaçmamıştır. Çünkü bunlar kıyıda köşede olan olaylar değildir. ²⁷ Kral Agrippa, peygamberlerin yazdıklarına inanıyor musun? İnanıldığını biliyorum."

²⁸ Agrippa Pavlus'a şöyle dedi: "Bu kadar kısa sürede beni Mesihçi olmaya ikna edeceğine mi sanıyorsun?"

²⁹ Pavlus şöyle karşılık verdi: "İster kısa ister uzun sürede olsun, Allah'tan dileğim şu: yalnız sen değil, bugün beni dinleyen herkes benim gibi olsun. Yalnız benim gibi bu zincirlerle bağlanmasın."

³⁰ Kral, vali, Bernike ve onlarla birlikte oturanlar ayağa kalktılar. ³¹ Dışarı çıkınca aralarında şöyle konuştular: "Bu adam ölümü ya da hapis cezasını hak edecek bir şey yapmamış."

³² Agrippa, Festus'a şöyle dedi: "Bu adam davasını imparatora arz etmeseydi serbest bırakılabilirdi."

Pavlus'un Roma'ya deniz yolculuğu

¹ İtalya'ya doğru yelken açmamıza karar verildi. Pavlus'la diğer bazı mahpusları Yulius adlı bir yüzbaşıya teslim ettiler. Yulius İmparatorluk taburundaydı. ² Edremit'ten bir gemiye bindik. Asya ilinin kıyılarındaki limanlara uğrayacak olan bu gemiyle denize açıldık. Selanik şehrinden Makedonyalı Aristarhus da yanımızdaydı.

³ Ertesi gün Sayda şehrine uğradık. Yulius Pavlus'a dostça davrandı. İhtiyaçlarının karşılanması için arkadaşlarını görmesine izin verdi. ⁴ Sayda'dan yine denize açıldık. Rüzgar ters yönden estiği için Kıbrıs'ın rüzgâra karşı muhafazalı tarafından gittik. ⁵ Kilikya ve Pamfilya illerinin açıklarından geçtik ve Likya ilinin Mira şehrine geldik. ⁶ Yüzbaşı orada İtalya'ya gidecek bir İskenderiye gemisi buldu. Bizi gemiye bindirdi.

⁷ Birkaç gün ağır ağır yol aldık. Knidos şehrinin açıklarına güçlükle varabildik. Rüzgâr daha fazla ilerlememizi engelledi. Bu yüzden Salmone burnunun yakınından Girit adasının rüzgâra muhafazalı tarafından geçtik.

⁸ Girit kıyısı boyunca güçlükle ilerledik. Laseya şehrinin yakınında bulunan Kali Limenes¹ denilen bir limana geldik.

⁹ Epey vakit kaybetmiştik. Oruç günü² de geçmişti. O mevsimde deniz yolculuğu artık tehlikeliydi. Bu sebeple Pavlus onları uyardı:

¹⁰ "Efendiler, görüyorum ki bu yolculuğa devam etmek tehlikeli ve çok zararlı olacak. Yalnız yükü ve gemiyi değil, canlarımızı da kaybedebiliriz."

¹¹ Fakat yüzbaşı Pavlus'un söylediklerini dinlemedi. Bunun yerine kaptana ve gemi sahibine uydu. ¹² Liman kışı geçirmeye elverişli değildi. Bundan dolayı çoğunluk oradan denize açılmaya karar verdi. Kışı geçirmek için Feniks şehrine ulaşmayı amaçlıyorlardı. Kışı orada geçirebilirlerdi. Feniks, Girit'in Iodosa ve karayele kapalı bir limanıdır.

Fırtına

¹³ Güneyden hafif bir rüzgâr esmeye başladı. Gemidekiler bekledikleri rüzgârın geldiğini sandılar. Demir aldılar ve Girit kıyısı boyunca ilerlemeye başladılar. ¹⁴ Çok geçmeden ada tarafından bir kasırga koptu. Bu, kuzeydoğudan esen Evrakilon denen bir rüzgârdı. ¹⁵ Gemi kasırgaya tutuldu ve rüzgâra karşı gidemedi. Kendimizi rüzgârda sürüklenmeye bıraktık. ¹⁶ Gavdos denen küçük bir adanın rüzgâra muhafazalı tarafına sığındık. Geminin arkasından çekilen filikayı güçlükle gemiye çekip kurtardık.

1 **27:8 Kali Limenes** Grekçe'de "Güzel Limanlar" demektir.

2 **27:9 Oruç günü** Yahudilerin Eylül ya da Ekim ayında tuttıkları oruç günü. Günümüzde Yom Kippur (kefaret günü) olarak bilinir (bkz. Levililer 16:29-34).

¹⁷ Filikayı yukarı çektikten sonra halatlar kullanarak gemiyi alttan kuşattılar. Sirte Körfezi'nin³ sığıklarında karaya oturmaktan korktular. Yelkenleri indirdiler ve gemiyi sürüklenmeye bıraktılar. ¹⁸ Fırtına o kadar şiddetliydi ki, ertesi gün gemiden yük atmaya başladılar. ¹⁹ Üçüncü gün geminin takımlarını kendi elleriyle denize attılar. ²⁰ Günlerce ne güneş ne de yıldızlar görüldü. Fırtına olanca şiddetiyle devam ediyordu. Kurtulma umudunu tamamıyla kaybetmiştik.

²¹ Günlerce hiç kimse bir şey yemedi. Pavlus ortaya çıkıp şöyle dedi: "Efendiler, beni dinlemeliydiniz. Girit'ten açılmamalıydınız. O zaman bu zarar ve ziyana uğramazdınız. ²² Ama yine de kaygılanmayın diyorum. Aranızda hiçbir can kaybı olmayacak. Sadece gemi harap olacak.

²³ Çünkü kendisine ait olduğum, ibadet ettiğim Allah'ın bir meleği dün gece yanıma geldi. ²⁴ Dedi ki, 'Korkma Pavlus, imparatorun huzuruna çıkman gerekiyor. Allah seninle birlikte yolculuk edenlerin hepsini de sana bağışladı.' ²⁵ Efendiler, bundan dolayı kaygılanmayın diyorum. Allah'a inanıyorum ki, her şey tam bana bildirildiği gibi olacak. ²⁶ Ancak bir adada karaya oturacağız."

Gemi karaya oturuyor

²⁷ On dördüncü gece İyon Denizi'nde sürükleniyorduk. Gece yarısına doğru gemiciler karaya yaklaştıklarını sandılar. ²⁸ Denizin derinliğini ölçtüler ve yirmi kulaç olduğunu gördüler. Kısa bir süre sonra bir daha ölçtüler. On beş kulaç olduğunu gördüler. ²⁹ Geminin kayalıklara bindirmesinden korktular. Kıç tarafından dört demir attılar ve günün doğması için dua ettiler. ³⁰ Bu sırada gemiciler gemiden kaçmaya kalkıştılar. Baş taraftan demir atacaklarmış gibi yaparak filikayı denize indirdiler. ³¹ Fakat Pavlus yüzbaşıyla askerlere, "Eğer bu adamlar gemide kalmazsa, siz de kurtulamazsınız" dedi. ³² Bunun üzerine askerler ipleri kesip filikayı denize düşürdüler.

³³ Gün doğmak üzereyken Pavlus herkesi yemek yemeye çağırdı. Şöyle dedi: "On dört gündür endişeyle beklediniz. Hiçbir şey yemediniz, aç kaldınız. ³⁴ Şimdi size rica ediyorum, yemek yiyin. Hayatta kalmanız için bu gerekli. Hiçbirinizin saçının tek bir teline bile zarar gelmeyecektir." ³⁵ Pavlus bunları söyledikten sonra eline ekmeğe aldı, hepsinin önünde Allah'a şükretti. Ekmeği böldü ve yemeğe başladı. ³⁶ Endişeleri dağıldı, kendileri de yemek yediler. ³⁷ Gemide toplam iki yüz yetmiş altı kişiydik. ³⁸ Herkes doyduktan sonra buğdayı denize boşaltarak gemiyi hafiflettiler.

³⁹ Gündüz olunca karayı gördüler, tanıyamadılar. Fakat kumsalı olan bir körfez fark ettiler. Mümkünse gemiyi orada karaya oturtmaya karar verdiler. ⁴⁰ Çapaların iplerini kesip çapaları denizde bıraktılar. Aynı zamanda dümenleri tutan ipleri çözdüler. Ön yelkeni rüzgâra verdiler ve kumsala doğru hareket ettiler. ⁴¹ Fakat bir kumsal sığığa çarpıp gemiyi

3 **27:17 Sirte Körfezi** Libya'nın kuzeybatı kıyılarında yer yer çok sığ olan körfez.

karaya oturtular. Geminin baş kısmı kuma saplandı ve hareketsiz kaldı. Kıç tarafı da dalgaların şiddetiyle parçalanmaya başladı.

⁴² Askerler mahpusları öldürmek niyetindeydi. Hiçbirinin yüzüp kaçmasını istemiyorlardı. ⁴³ Fakat yüzbaşı Pavlus'u kurtarmak istiyordu. Bu yüzden onları bu düşünceden vazgeçirdi. Önce yüzme bilenlerin denize atlayıp karaya çıkmalarını emretti. ⁴⁴ Geriye kalanların da tahtalara ya da geminin başka parçalarına tutunmalarını söyledi. Böylece herkes sağ salim karaya çıktı.

28

Pavlus Malta'da

¹ Sağ salim karaya ayak bastıktan sonra adanın Malta adası olduğunu öğrendik. ² Yerliler bize olağanüstü insanlık gösterdiler. Yağmur yağıyordu ve hava soğuktu. Bundan dolayı ateş yaktılar, hepimizi dostça karşıladılar. ³ Pavlus bir yığın çalı çırpı topladı. Ateşe attı. Isıdan kaçan bir engerek yılanı onun eline yapıştı. ⁴ Yerliler Pavlus'un eline asılan yılanı görünce birbirlerine şöyle dediler: "Bu adam kesinlikle katildir. Denizden kurtuldu, fakat adalet ilâhesi onu yaşatmadı." ⁵ Pavlus ise elini silkeledi. Yılanı ateşin içine fırlattı, kendisi hiçbir zarar görmedi. ⁶ Halk Pavlus'un şişip aniden ölmesini bekliyordu. Uzun süre beklediler. Ona bir zarar gelmediğini görünce fikirlerini değiştirdiler. "Bu adam bir ilâhtır!" dediler.

⁷ Bulduğumuz yerin yakınında adanın reisi olan Publius'un toprakları vardı. Publius bizi evine kabul etti, üç gün dostça ağırladı. ⁸ O sırada Publius'un babası ateşler içinde, kanlı ishalden yatıyordu. Pavlus hastanın odasına girdi ve dua etti. Ona dokunup şifa verdi. ⁹ Bunun üzerine adadaki diğer hastalar da gelip şifa buldular. ¹⁰ Bize birçok hediyeler vererek saygı gösterdiler. Denize açılacağımız zaman ihtiyacımız olan malzemeleri gemiye yüklediler.

Roma'ya varış

¹¹ Üç ay sonra bir İskenderiye gemisiyle denize açıldık. Gemi kışı adada geçirmişti. Geminin baş tarafında "İkiz İlâhlar"⁴ işareti vardı. ¹² Sirakuza şehrine uğrayıp üç gün kaldık. ¹³ Oradan da yolumuza devam ettik ve Regium şehrine vardık. Bir gün sonra güneyden rüzgâr esmeye başladı. Böylece ikinci gün Puteoli şehrine geldik. ¹⁴ Orada bazı mümin kardeşlerle karşılaştık. Yanlarında bir hafta kalmamızı istediler. Sonunda Roma'ya geldik. ¹⁵ Roma'daki müminler geleceğimizi duyunca bizi karşılamak için Appius Çarşısı'na ve Üç Hanlar'a kadar geldiler. Pavlus onları görünce Allah'a şükretti ve cesaret buldu. ¹⁶ Roma'ya vardığımızda Pavlus'un bir asker nezaretinde yalnız yaşamasına izin verildi.

4 **28:11 İkiz İlâhlar** Grek ilâhları Kastor ve Polluks. Denizciler bu ilâhların kendilerini koruduklarına inanırdı.

Pavlus'un Roma'daki faaliyetleri

¹⁷ Pavlus üç gün sonra Roma'daki Yahudi ileri gelenlerini toplantıya çağırıldı. İleri gelenler toplanınca onlara şöyle dedi: "Soydaşlarım, halkımıza ya da atalarımızın törelerine karşı yanlış hiçbir şey yapmadım. Buna rağmen Kudüs'te hapsedildim ve Romalılara teslim edildim.

¹⁸ Romalılar ifademi aldılar. Serbest bırakmak istediler. Çünkü ölüm cezasını gerektiren hiçbir suç işlemedim. ¹⁹ Fakat oradaki Yahudiler buna karşı çıktılar. Ben de davamı imparatora arz etmeye mecbur oldum. Bunu kendi halkımdan herhangi bir şikâyetim olduğu için yapmadım.

²⁰ Ben İsrail'in umutla beklediği Kişi uğruna zincirlenmiş bulunuyorum. İşte bu sebeple sizi çağırıldı. Sizinle görüşüp bunun hakkında konuşmak istedim."

²¹ Onlar Pavlus'a şöyle dediler: "Yahudiye bölgesinden seninle ilgili mektup almadık. Oradan gelen din kardeşlerimizden hiçbiri senin hakkında kötü bir haber getirmedi, kötü bir şey söylemedi. ²² Fakat biz senin fikirlerini bir de senden duymak istiyoruz. Çünkü her yerde bu mezhebe karşı çıkıldığını biliyoruz."

²³ Pavlus'la bir gün kararlaştırdılar. Çok sayıda Yahudi o gün Pavlus'un kaldığı yere geldi. Pavlus sabahtan akşama kadar konuştu. Onlara Allah'ın Hükümranlığı hakkında açıklamalar yaptı, imana şahitlik etti. Gerek Musa'ya verilen Tevrat'a gerek peygamberlerin yazılarına dayanarak onları İsa'ya iman etmeye davet etti. ²⁴ Bazıları Pavlus'un söylediklerine ikna oldu. Bazıları ise iman etmeyi reddetti. ²⁵ Aralarında anlaşamadılar. Onlar ayrılırken Pavlus son bir söz söyledi: "Mukaddes Ruh, Peygamber Yeşaya'nın ağızıyla atalarınıza doğru söyledi. ²⁶ Şöyle dedi:

'Bu halka git söyle:
Duyacaksınız, fakat anlamayacaksınız,
bakacaksınız, fakat görmeyeceksiniz.

²⁷ Çünkü bu halkın zihni köreldi,
kulakları ağır işitir oldu,
Gözlerini kapadılar.
Eğer böyle yapmasalardı,
gözleriyle görür,
Kulaklarıyla duyar,
zihinleriyle anlardı.
Bana dönerlerdi ve ben de onlara şifa verirdim.'¹⁵

²⁸⁻²⁹ "Şunu iyi bilin ki, Allah'ın bu kurtuluş haberi bundan böyle diğer halklara duyurulacaktır. Onlar da buna kulak verecekler."

³⁰ Pavlus tam iki yıl kendi kiraladığı evde kaldı. Ziyaretine gelen herkesi kabul etti. ³¹ Hiçbir engelle karşılaşmadı. Allah'ın Hükümranlığı'nı tam bir cesaretle duyurdu; Rab İsa Mesih'le ilgili hakikatleri vazetti.